

İçindekiler

Düşünce

- 3 Li-derkenar: *Bilinen Bilinmezler*
CHUCK FAROE
- 5 Hristiyan Ahlakının Milliyetçiliğe Bakış Açısı
KAYRA AKPINAR

Kitap

- 9 Krallar'ın Mesajı – *Bir Alıntı: İlyas ve Depresyon*
JOHN W. OLLEY

Tarih

- 15 Kilise'nin Cep Tarihi: *Modern Çağda Kilise*
KEN WIEST

Hizmet

- 18 Bir Annenin Bakış Açısından Pratik Tanrıbilim:
Hayat ile Hizmetin Dengesi
SARAH WIBBERLEY
- 23 Şeytan'ın Çocuk Hizmeti Liderlerine Fısıldadığı
10 Yalan
DALE HUDSON

Kaynak

- 25 Tanrı'nın Gizemi: *Bilinmezliği Bilmeye Yarayan*
İlahiyat
KEN WIEST

Giriş

Hakkımızda

e-manet Türkiye’de hazırlanarak Türk kilise önderlerine ücretsiz olarak gönderilen üç aylık e-posta Kutsal Kitap ve tanrıbilim dergisidir.

e-manet, 2. Timoteos 2:2’deki sürecin gerçekleşmesine araç olmayı amaçlamaktadır. Yarının önderlerini donatacak olan bugünkü Türk kilise önderlerinin donatılmasına katkıda bulunmak istiyoruz.

Bu derginin iki ana hedefi vardır: olgunlaşma ve hizmet.

Dergide benimsenen iki temel değer vardır: üstün nitelikli içerik ve okuyucuların yararı.

Kilise önderlerinin eleştirel düşünme, düşüncelerini net bir biçimde belirtme ve farklı görüşleri sevgiyle hoş görmenin yanı sıra, Kutsal Yazılar’a göre değerlendirme kapasitelerini geliştirmeleri can alıcı önem taşır. Bu derginin böyle bir gelişim sürecine yarayacak yapıcı bir ortam sağlayacağını umuyoruz. **e-manet**’in yararlı olması için tepkilerinizi, isteklerinizi ve eleştirilerinizi bildirmeniz gerekecektir. Bunları yazikurulu@e-manetdergi.org adresine iletebilirsiniz.

e-manet’in tüm sayılarını <http://www.e-manetdergi.org> adresli web sitemizden indirebilirsiniz. Ayrıca dergimizde yayınlanan tüm makaleleri interaktif bir dizinde bulabilirsiniz.

Telif Hakları

e-manet’te yayımlanan makalelerin ve karikatürlerin telif hakları, yazarlarına veya onları ilk yayımlayan kurum veya yayınevine aittir. Mesih imanlıları olarak telif hakları yasasını ihlâl etmek istemeyiz. **e-manet** kurulunun aldığı yayın izinleri, makalelerin ve karikatürlerin başka yerlerde (web siteleri dahil), yayımlanmasını kapsamayabilir. İznin nereden alınması gerektiğini öğrenmek için bize yazikurulu@e-manetdergi.org e-posta adresinden ulaşabilirsiniz.

Li-derkenar

Bilinen Bilinmezler

▣ *Chuck Faroe*

Bir siyasetçi sorunlu bir durum hakkında, "Bilinen bilinmezler var, bilinmeyen bilinmezler de var" dediği için kendisiyle çok dalga geçildi.

Ama bu söz (o siyasetçi zor bir konudan kaçınmak için söylemiş olsa bile) önemli bir gerçeği temsil ediyor: Bazen bilmediğimiz şeylerin farkında bile değiliz, bazı durumlardaysa bir konu hakkında bilgi sahibi olmadığımızı anlıyoruz. Nitekim eski çağda eğitimin bir tanımı, "Bilinmeyen cehaletten bilinen cehalete geçmek"ti.

Timur Kuran, "toplumsal kavram dağarcığı"ımızdan söz eder.¹ Sosyoloji alanında da moda olan bir kavram var: "toplumsal tahayyül". Tahayyül etmek, özetle, dünyayı zihnimizde biçimlendirmek demektir. Toplumsal tahayyül kavramıysa, kendimizi ve hayatımızı yürek düzeyinde nasıl anladığımızı, nasıl sezdiğimizizi kast eder. Toplumsal tahayyül, "kişilerin toplumsal varlıklarını nasıl tahayyül ettiklerini, başka insanlarla ilişkilerinde nasıl bir yere sahip olabileceklerini, onlarla ve onların yakınlarıyla nasıl geçindiklerini, doğal süreçte gerçekleşebilecek beklentilerin ne olduğunu ve bu beklentilerin temelinde yatan kalıplaşmış kavramları ve imgeleri" belirten bir terimdir.²

Ortaçağ Avrupası'nda insanlar çeşitli inançlara sahiptiler ama muhtemelen kimse ateist değildi. O zamanın toplumsal tahayyülüne göre, hayatın doğaüstü boyutunun olmadığı kimsenin aklına gelmezdi.³ Ama modern çağda insanların düşünce yapısı değişti. Artık insanlar Tanrı'nın varlığı hakkında kuşku duyabildikleri gibi, hayatın herhangi doğaüstü yönü olmadığına inanabiliyorlar.

Öyle insanların bile kesinlikle bildikleri bir şey var: Herkes ölecek. Bu bilinir. Ama ondan sonra ne olacağı esasında bilinmez. Kimi "Toprağa dönüşürüz, bir şey kalmaz" der, kimisiyse "Bütün sevdiğimiz insanlarla birlikte oluruz" diye ümit eder. Ama emin olamazlar. Bilinen bir bilinmezdir bu.

Diyeceksiniz ki, ama biz imanlıyız. Öyle ölüm korkumuz yok, çünkü Rab'bi tanıyoruz ve sonsuza dek O'nunla olacağız.

Haklısınız. Ama bizim geleceğimizde de bir bilinen bilinmez var.

Elçi Yuhanna şöyle der: "Bakın, Baba bizi o kadar çok seviyor ki, bize 'Tanrı'nın çocukları' deniyor! Gerçekten de öyleyiz. Dünya Baba'yı tanımadığı için bizi de tanımıyor. Sevgili kardeşlerim, daha şimdiden Tanrı'nın çocuklarıyız, ama ne olacağımız henüz bize gösterilmedi. Ancak, Mesih görüldüğü zaman O'na benzer olacağımızı biliyoruz. Çünkü O'nu olduğu gibi göreceğiz" (1Yu. 3:1-2).

"Ne olacağımız henüz bize gösterilmedi." Mesih'i gördüğümüzde dönüştürüleceğiz, O'na benzer olacağız, Tanrı'nın yüceliğine erişeceğiz (Rom. 5:2). Günah işlemeyen, ölümsüz, dipdiri

yüce varlıklar olacağız. Bu bilinir. Ama o yüceliğin tam olarak nasıl olacağı bilinmez. İmanlının bir bilinen bilinmezi yani.

Pavlus şu anki hayatımızın acılarla tanımlandığını belirtiyor. Çünkü günah yüzünden yaratılış lanetlendi (bkz. Yar. 3:17), amaçsızlığa teslim edildi, yozlaşmaya köle oldu (Rom. 8:18-21). Bedenlerimiz de henüz kurtulmamıştır, zavallıdır! Ama Mesih gelince "zavallı bedenlerimizi değiştirip kendi yüce bedenine benzer hale getirecektir." Pavlus diyor ki, "bu anın acıları, gözümüzün önüne serilecek yücelikle karşılaştırılmaya değmez" (bkz. Rom. 8:18, 23; Flp. 3:20-21).

Bizi bekleyen yüceliğin tam olarak nasıl olacağı bilinmez. Ama dünyadaki bütün acıları toplasak bunları unutturacak kadar büyük ve muhteşem olacaktır.

Bu ümit elimizdeyken tutumumuz nasıl olabilir? Bu ümitle *övünürüz* (Rom. 5:2). Bu ümide sahip olduğumuz için Mesih pak olduğu gibi *kendimizi pak kılarız* (1Yu. 3:3).

Bu ümide sınımsız sarılarak *sabırla dayanarak bekleriz* (Rom. 8:25).

Ne mutlu bize ki geleceğimizdeki "bilinmez" meçhuldür, çünkü böylece onun kavrayamaya-çağımız kadar yüce olduğunu anlıyoruz!

Sonnotlar

- 1 Timur Kuran, *Yalanla Yaşamak: Tercih Çarpıtmasının Toplumsal Sonuçları* (İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2001), 226-7.
- 2 Charles Taylor, *Modern Social Imaginaries* (Durham, North Carolina: Duke University Press, 2004), 23.
- 3 James K. A. Smith, *How (Not) to Be Secular* (Grand Rapids, Michigan: Eerdmans, 2014), 27.

Telif Hakları © 2015 Adam Ford. <http://adam4d.com/business/> İzin ile kullanılmıştır.

Hristiyan Ahlakının Milliyetçiliğe Bakış Açısı

■ *Kayra Akpınar*

İster Eurovizyon şarkı yarışması olsun, ister bir milli maç olsun, ister ülkemizin katıldığı bir toplantı olsun, mesele ülkemizin başka ülkelerle rekabet etmesi veya onlarla aynı ortamda bulunması ise, hepimizin "milli damarı" kabarıyor ve müzikle, sporla veya politikayla hiçbir alakamız olmasa bile ülkemizin iyi puan almasını, kazanmasını, başka ülkeler tarafından hoş karşılanmasını isteriz. Bu sanki elimizde olmayan bir şeydir. Hatta çoğu zaman ülkemizin yarışmaya katıldığı şarkı veya maçta nasıl oynadığı önemli bile değildir; bizim ülkemiz olduğu için kazanmasını isteriz. Bu milliyetçiliktir. Peki, bir Hristiyan olarak bizim bu duruma bakış açımız ne olmalıdır? Sonuçta inancımız ne olursa olsun belli bir ülkede doğduk, belli bir kültürü özümüzde, belli bir dil konuşuyoruz, belli bir dünya görüşümüz var ve bunların hepsi bizim kimliğimizin bir parçası. Bunları bir kenara bırakmalı mıyız? Bırakmamız gerekiyor mu?

Kutsal Kitap bu sorulara net bir cevap vermez, fakat bir konuda açık ve seçik bir ayetin olmaması Kutsal Kitap'ın ya da Tanrı'nın bu konuda bir görüşe sahip olmadığı veya bizi kendi halimize bıraktığı anlamına da gelmez. Hristiyan ahlakının temellerinden biri de budur zaten. Kutsal Kitap "öldürmeyeceksin" buyruğuna benzer şekilde "milliyetçi olacaksın" veya "olmayacaksın" diye bir buyruk vermese de, Kutsal Kitap'ta ve İsa Mesih'te tanıdığımız Tanrı'yı hoşnut edenin ne olduğunu ayırt edebiliriz. Net bir buyruk içermemekle birlikte, Kutsal

Milliyetçilik ile alakalı "net bir buyruk içermemekle birlikte, Kutsal Kitap düşüncelerimizi yönlendirebilecek bazı şeyler söyler."

Kitap düşüncelerimizi yönlendirebilecek bazı şeyler söyler. Mesela Filipililer 3:20'ye bakalım: "Bizim vatanımız göklerde." Pavlus burada "yalnız bu dünyayı" düşünen insanları kınayarak Mesih imanlıları olarak nereye odaklanmamız gerektiğini vurgulamaktadır. O halde, bu ayet ilk bakışta kendi vatanımızın önemsiz olduğunu söylüyor gibi görünse de, Pavlus aslında bu dünyada herhangi bir vatanımız veya ulusumuzun olmayacağını değil, asıl odaklanmamız gereken yerin Tanrı'nın yanındaki yerimiz olduğunu söylemektedir. Petrus da "bu dünyada yabancı ve konuk" olduğumuzu söyler (1Pe. 2:11), o halde Mesih imanlıları olarak buraya ait değiliz. Bu dünyaya ait olmadığımızı İsa'nın kendisi de söyledi (Yu. 17:14-16). Bu durumda bir millete, bir ulusa da ait değil miyiz? Pavlus'un, Petrus'un, İsa'nın kastettiği şey, Hristiyanlar olarak önceliğimizin ve nihai amaçlarımızın bu dünyada olmadığıdır. Bu hayat geçicidir, yatırım yapmamız gereken hayat bundan sonraki "sonsuz" hayattır. Dünya, Şeytan'ın egemenliğini ve günahı temsil eder, çünkü günahla yozlaşmıştır (Rom. 8:20-21). O halde bu ayetlerde herhangi bir ülkeye veya ulusa artık bağlı olduğumuz ima edilmemektedir. Tam tersine, Pavlus her yönetimin Tanrı'dan olduğunu ve yönetime (yani ülkemize) boyun eğmemiz gerektiğini söyler (Rom. 13:1-2).

Ne var ki Kutsal Kitap'ın dünya veya milletler konusunda söyledikleri yukarıdaki ayetlerle sınırlı değildir. Galatyalılar 3:28'de Pavlus, "Artık ne Yahudi ne Grek, ne köle ne özgür, ne erkek ne dişi ayrımı var. Hepiniz Mesih İsa'da birsiniz" der. Ayrıca Koloseliler 3:11'de, "Bu yenilikte Grek ve Yahudi, sünnetli ve sünnetsiz, barbar, İskit, köle ve özgür ayrımı yoktur. Mesih İsa her şeydir ve her şeydedir" der. Mesih İsa'yı tanıyanlar için sınıf, zümre, zenginlik ve millet ayrımı olmadığını görüyoruz bu ayetlerde. Dünyanın standartlarına göre kimi sınıf, cinsiyet veya millet yönünden diğerinden üstün veya ayrıcalıklıdır, ancak Mesih'in standartlarına göre ayrım yoktur, herkes eşittir. Tanrı her sınıftan, yaştan, cinsiyetten, milletten, geçmişten insanı hiçbir ayrım yapmadan kabul eder ve kendi çocuğu olarak evlat edinir; böylece eskiden düşman olan sınıflar veya milletler Tanrı'nın çocukları olarak kardeşlerdir. Artık o kişinin sınıfından, cinsiyetinden, milletinden daha önce gelen bir kimlik özelliği vardır: Tanrı'nın çocuğu olması (Yu. 1:12-13; Rom. 8:14-16).

"Artık o kişinin sınıfından, cinsiyetinden, milletinden daha önce gelen bir kimlik özelliği vardır: Tanrı'nın çocuğu olması."

Bu konuda bir de İsa Mesih'in hayatına bakalım. Kendisi "görünmez Tanrı'nın görünümü" (Kol. 1:15) olduğuna göre milliyetçilik karşısındaki tutumumuz hakkında O'nun hayatından örnek alabiliriz. İsa, İsrail'in politik anlamda çok karmaşık olduğu bir dönemde doğdu. İsrail Roma egemenliği altındaydı, pek çok yabancı gelip gittiği topraklardaydı ve hem görkemli yıllar hem de sürgün ve yıkım geçirmiş bir ülkeydi. Tanrı tarafından seçilmiş bir

ulus olduklarına, haliyle özel bir ulus ve millet olduklarına inanıyorlardı. Bu kadar özel bir ulus olmalarına rağmen "tanrısız" Romalıların hükmü altındaydılar ve bozuk kanlı kardeşleri olan Samiriyelilerle yan yana yaşıyorlardı. Samiriyeliler, Kuzey Krallığı sürgün edildiğinde geride kalan ve başka uluslardan olanlarla evlenip çocuk sahibi olan İsraililerin soyuydu. Kısacası İsa, İsrail'in hem ezik hem de son derece milliyetçi duygularla çalkalandığı bir dönemde yaşadı. Roma egemenliğine isyan eden pek çok milliyetçi Yahudi genç çarmıha gerilmişti. İsa hizmetine başlamadan bir süre önce Yahudilerin bir isyanı çok kanlı bir şekilde bastırılmıştı. İsa'nın kendi öğrencilerinden biri milliyetçiydi; adı "Yurtsever Simon" idi. Peki bütün bu etkenler karşısında İsa'nın tepkisi neydi? Ulusunun başka bir ülkenin egemenliği altında olması karşısında isyan mı etti? Yoksa ulusun ve milletin tamamen önemsiz olduğunu mu savundu?

İsa'nın millet konusundaki görüşleri hakkında birkaç örnekten fikir alabiliriz. İsa radikal biriydi, başkalarının düşüncelerinin ve beklentilerinin onu yönlendirmesine asla izin vermedi. Yuhanna 4. bölümde İsa'nın bir kadınla, hem de Samiriyeli bir kadınla güpegündüz konuştuğunu görüyoruz. Dindar Yahudi bir erkeğin bir kadınla konuşması yeterince hayret vericiydi; üstüne üstlük bu kadın hem ahlaki değerlerinin gevşekliğiyle ün salmış hem de İsraililerin nefret ettikleri *Samiriye* soyundan biriydi! İsa'ya hayran olmamak elde değil! İsa, Pavlus'un Galatyalılar 3:28'de söylediklerinin canlı haliydi. O'nun için karşısındakinin bir kadın, ahlaklı yaşam konusunda pek de başarılı olmamış bir kadın, Samiriyeli bir kadın olması önemli değildi. Sanki kadının kimliğindeki bütün bu katmanları görmüyordu, doğrudan özüne inip orada canı yanan ve Tanrı'ya muhtaç olan bir insan görüyordu. "İnsan dış görüşüne Rab ise yüreğe bakar" (1Sa. 16:7). Rab İsa kadının milliyetini veya başka bir dışsal özelliğini önemsemedi, görmedi; yüreğine baktı. O bakış hem kadına hem de o köye ne büyük kurtuluş getirdi! İnsanların cinsiyetine, milliyetine, o üst katmanlara bakmakla ne kadar çok şey kaybediyoruz...

İsa'nın yine Samiriyelilerle ilgili bir örneği daha var. Kendisine komşumuzun kim olduğu sorusu sorulduğunda İsa, yolda hırsızlar tarafından dövülüp bırakılan Yahudi'yle ilgili bir benzetme anlatır (Luk. 10:25-37). Adamcağızın kendi dininden ve milletinden insanlar gelip geçer ama adama yardım etmezler. Adama yardım eden kişi, düşman olarak bildiği milletten olan bir Samiriyelidir. Yahudi milletinden biri olarak İsa'nın, Samiriye milletinden olanlara karşı düşmanlık beslemediği ve milliyetçi davranmadığı ortadadır. Peki ya Romalılara karşı? Sonuçta Yahudilerin Samiriyelilere karşı düşmanlığı tarihten gelen bir şeydi. Romalılar o dönemde Yahudileri sıkı bir yönetim altında tutuyordu. İsa'nın onlara karşı tepkisi neydi?

İsa hizmeti sırasında farklı zamanlarda Romalı askerlerle karşılaştı. Bunlardan birinde bir yüzbaşı, hasta olan uşağını iyileştirmesi için İsa'ya yalvardı (Mat. 8:5-13). İsa ne yapmalıydı? Kendi halkını baskı altında tutan devletin bir askeri ondan yardım istiyordu. Yardım etmesi millete bir ihanet sayılır mıydı? İsa Romalı yüzbaşının uşağını iyileştirdi ve hatta bu asker hakkında "Ben İsrail'de böyle imanı olan birini görmedim" dedi! Bu olayda da İsa'nın bir kişinin milliyetine, işine, yaptıklarına, neyi temsil ettiğine bakmadan onun yüreğine baktığını ve buna göre davrandığını görüyoruz. Müjdelerde sadece bir yerde İsa'nın milliyetçiliğe yakın bir cümle sarf ettiğini duyuyoruz, o da kızının cinden kurtulmasını isteyen Kenanlı kadının öyküsünde (Mat. 15:21-28). İsa hizmetinde önceliğin Yahudiler olduğunu söyler, fakat ardından kadının O'na imanı dolayısıyla kızını iyileştirir.

O halde İsa'nın hayatından görüyoruz ki O'nun için önemli olan insanların cinsiyeti, milliyeti veya işi değildi, O'nun için değerli ve sevilesi olan insanın kendisiydi. İsa insanların yüreğine bakıyor ve ona göre davranıyordu. Zira aynı şekilde kendi milliyetinden, üstelik de dindar olan Ferisileri kınadığını görüyoruz, çünkü onların da kötü yüreklerini görüyordu.

Son olarak da Elçilerin İşleri kitabından bir örneğe bakalım. Kutsal Ruh inananların üzerine dökülmüştü. İsa Mesih'in Müjde'si Yeruşalim'de ve çevrede yayılıyordu. Bu esnada İsa'nın öğrencilerinden Petrus ilginç bir görüş gördü. Görümde Tanrı ondan Yahudi kültürüne göre haram sayılan bir yiyecek yemesini istiyordu. Petrus defalarca reddediyor Tanrı ise "Tanrı'nın temiz kıldıklarına sen bayağı deme" diyordu. Petrus bu görüşün anlamını ancak daha sonra, evine üç misafir geldiğinde anladı. Tanrı'nın Müjde'yi duyurmak istediği Romalı bir asker adına gelmişti bu üç misafir. Tanrı Petrus'a millet ayrımı yapmamasını, Müjde'nin herkes için olduğunu söylemekteydi (Elç. 10:1-48).

"İsa'nın hayatından görüyoruz ki O'nun için önemli olan insanların cinsiyeti, milliyeti veya işi değildi, O'nun için değerli ve sevilesi olan insanın kendisiydi."

Kutsal Kitap'tan bu baktıklarımıza dayanarak Tanrı'nın milliyetçilik konusunda ne düşündüğünü söyleyebiliriz? Öncelikle şu kesin ve net ki Müjde söz konusu olduğunda herhangi bir cinsiyet, sınıf, milliyet, kültür, geçmiş, yaş vs. ayrımı kesinlikle ve kesinlikle yoktur. İsa Mesih'in Müjde'si tartışmasız herkes içindir. Peki ya bizim maçlarda, yarışmalarda vs. hissettiğimiz milliyetçilik, yani politik boyutu olan milliyetçilik?

Halkları Tanrı yarattı. Aslında belki en baştaki isteği dil ve kültür ayrımlarının olmamasıydı (Yar. 11:1) ama günahın dünyaya girmesiyle diller karıştı ve zamanla türlü halklar, milletler oluştu. Kanımca Rab bu kötü durumu yine olabildiğince en iyi şekilde işledi ve bir kültür zenginliği yarattı.

O halde hepimizin ait olduğumuz ülke ve kültüre bir miktar bağlılık ve sevgi duymamız doğal ve sağlıklıdır. Sorun, kendi milletimizi bir başka millettten üstün görmeye başladığımızda başlar. Başka hiçbir özelliğe, bilhassa da yüreğe bakmadan, insanları sırf milletleri bazında yargılıyorsak bu Tanrı'yı hoşnut edemez. Bir Türk'ün bir Yunan'ı, Ermeni'yi, Kürt'ü sadece milletinden ötürü sevmemesi, RAB Tanrı'nın kabul edemeyeceği bir şeydir. Hiçbir millet başka bir millettten üstün değildir. Tanrı, kendi ulusu olarak seçtiği İsrail'i bile diğer uluslardan üstün tutmadıktan sonra, hiçbir millet üstünlük iddia edemez. Tanrı İbrahim'in

soyunu belli bir amaç için seçti ve kullandı. Kendileri üstün bir ırk oldukları için değil, İbrahim Tanrı'yı hoşnut ettiği için – yine yürek – seçildiler. Milliyetçiliğimiz, kendi milletimizi bir diğerinden üstün görme, sadece millete göre yargılama, nefret etme ve şiddet kullanma yolunda ilerlemeye başlarsa büyük bir sorun var demektir; yoksa bir

“Sorun, kendi milletimizi bir başka millettten üstün görmeye başladığımızda başlar.”

maçta kendi ülkemizin kazanmasını istemek, ülkemizin iyi temsil edildiğini görmek sorun değildir. Ne var ki Hristiyanlar olarak şunu hatırlamalıyız: Bizim kimliğimizin en önemli özelliği milletimiz, dilimiz, kültürümüz değildir, Tanrı'nın çocukları olmamızdır. Tanrı'nın çocuğu olarak da, bizim ülkemizin düşman bellediği bir millettten olan biri bizim kardeşimiz olabilir. İnsan kendi kardeşinden nefret edip de Tanrı'yı sevebilir mi? Kutsal Kitap bunun mümkün olmadığını söyler. İsa Mesih'i tanıdığımızda milli duygularımız, futbol takımı fanatikliğimiz, alışveriş merakımız, eğlence arayışımız, bilgi arayışımız artık ikinci plana atılmalı, çünkü gerçekten de bu dünyaya ait değiliz. Bu şeyler kendi içlerinde zararlı şeyler olmayabilir, fakat İsa'yı tanımadan önce hayatımıza anlam verdiğini düşündüğümüz ve bir dereceye kadar takıntılı olduğumuz şeyleri Gerçeğin ışığında görmeliyiz: Bunlar gelip geçici şeylerdir. İsa, bize hayatın gerçek anlamını gösterir. Bunu gördüğümüzde de sağlıklı milliyetçilik duygusunun hayatımızdan silinmesi gerekir, zira hayatımızda iki karşıt tutkuya yer yoktur. Milletimiz, ulusumuz bizim için bir tutkuysa hayatımızda Tanrı'ya yer yok demektir. O halde dengeli bir bakış açısına sahip olmamız önemlidir. Ülkemizi ve milletimizi sevmeliyiz ama bu sevginin gözünün kör olmasına ve bir tutku haline dönüşmesine izin vermemeliyiz. **e**

“Seçilmişlik, önceden belirlenme ya da Tanrı'nın mutlak yetkisi gibi öğretileri tam olarak anlayamadığımız için Tanrı bize hesap soracak değildir. Bu öğretileri uğraşmanın en iyi ve güvenli yolu, gözlerimizi Tanrı'ya çevirmek ve derin bir saygıyla, ‘Ya Rab, sen biliyorsun’ demektir. Bu öğretiler Tanrı'nın her şeyi bilen varlığının gizemli yönünü oluştururlar. Bunlarla uğraşıp durmak belki bir ‘ilahiyatçı’ olmanızı sağlar, ama bir ‘aziz’ olmanızı sağlamaz.”

A.W. Tozer

Tanrı'yı Aramak En Yüce Doyum (İstanbul: Haberci Basın Yayın, 2003), s. 61-62

Krallar'ın Mesajı

Bir Alıntı: İlyas ve Depresyon

John W. Olley

Yeşim Mısırcı

Bu makale Haberci Yayıncılık'ın Kutsal Kitap Konuşuyor yorum dizisinde satışa sunacağı aynı başlıklı yorum kitabının bir alıntısıdır.

4. Tanrı'nın yolları genellikle sessizdir (1Kr. 19:1-21)

Karmel zaferinin sonucu, İlyas'ın beklediği gibi değildir: İzebel değişmez, fakat aksine onu öldürmekle tehdit eder. Ahav'a, insanlara ve peygamberlere cesur bir şekilde emirler veren İlyas, *can korkusu* yaşadı (ayet 3).¹ Birbiri ardından gelen anlatı, birçok duygusal çöküş ve depresyon analizinde Kutsal Kitapsal bir örnektir: İlyas kaçar (ayet 3), ölmek ister (ayet 4) ve iki kez herkesin Yahve'yi reddettiğini ve kendisinin *bir tek kaldığını* söyler (ayetler 10, 14).

Anlatı, bazı zamanlarda stresten kaynaklanan genelleştirilmiş depresyonu tanımlamada derin bir psikolojik görüş sunar, bu örnekte korkudan ötürü duyulan stres başarıdan gelen stresle ikiye katlanmıştır... Depresyondaki kişiler sıkıntıdan vazgeçmeleri için genellikle ikna olmazlar. Bazen yardımcı olan şey ise bir amaç hissidir ve yeni bir görevle Tanrı'nın sağlamış olduğu şey de tam olarak budur.²

Anlatıyı bu ışıkta okumak son derece değerlidir, özellikle de Tanrı'nın durumu nasıl ele aldığını dikkat ederek. İlyas güneye kaçar, İsrail'in çok uzağına. Çölde, *ben atalarımın daha iyi değilim*, diyerek ölmek ister (ayet 4). Bu ifade, başka bir yerde eş değer bir ifadesinin bulunmamasıyla, bilmece gibidir. Çeşitli ihtimaller önerilmiştir. Sadece ölümlülüğü kabul etmek midir? Diğerlerinin başarısız olduğu yerde Baal'a ibadeti ulusal olarak reddetmeyi mi bekliyordu? Daha sonra bir odak olduğundan, bunu tek başına mı yapmayı bekliyordu? Musa ile ilgili anlatılarla bağlantıları vererek, çölde insanlarla tek başına uğraşamayan Musa'nın umutsuzluğuna bir ayna mıdır (Say. 11:14-15)? Bir insanın dayanıklılığının limiti, daha sonra Yahudi geleneğinde mevcuttur: "Bu benim için yeterlidir. Daha ne kadar böyle yenilgiye uğrayacağım?"³ Önemi ne olursa olsun, farklı olduğunu inkâr etmesi, daha önceki kendinden emin duruşuyla ve çoğu okuyucunun onunla özdeşleştirdiği durumla çarpıcı şekilde çelişkilidir.

Tanrı, İlyas'ın ölme isteğine karşılık vermez. Bunun yerine, *bir melek aracılığıyla* (ya da "haberci"), iki kez İlyas'a yiyecek bir şeyler verir (ayetler 5-7). Martyn Lloyd-Jones, hem "yorgunluk, aşırı yorgunluk ve hastalık" hem de "büyük bir bereketlemeden sonraki reaksiyon" depresyonunda yaşanan durumu yardımcı olacak şekilde tanımlamaktadır. İyileşmek için iyi bir yemek ve uyku, ilk adım olabilir.⁴

Bu güçle, varış yeri *Horev, Tanrı'nın dağı* (ayet 8) olan yolculuğuna başlar,⁵ her ne kadar bunun Yahve'nin mi yoksa İlyas'ın mı planı olduğu belirtilmese de. Yahve gücünü Karmel Dağı'nda sergilemiştir: Horev Dağı'nda neler olacak? Neredeyse altı haftalık bir yolculuktan sonra, sadece Horev Dağı'nda Yahve, İlyas'la direkt bir şekilde konuşur, azarlayan bir şekilde değil fakat sorgulayan bir tavırla. İlyas'ın duygularını ifade etmesine izin verir- ve İlyas da ifade eder! Depresyon dönemlerinde olduğu gibi, İlyas kendisine odaklanır: "sen beni çağırdın" ya da "sen bana dedin" yoktur, bunun yerine Yahve için olan gayretini vurgular (*büyük istek*). Onu yıldırان karşı çıkışlar, artık sadece İzebel değil (ayet 2), ama *beni öldürmeye çalışan İsraililerdir* (ayet 10). Sadece kendisinin sadık kaldığını düşünür. Ovadya ve saklamış olduğu Yahve'nin peygamberlerini unutmuş mudur? Baal'ın peygamberlerini Karmel Dağı'nda öldürmüş olan halka ne olmuştur?

Yahve'nin verdiği karşılığın ilk amacı İlyas'ı düzeltmek değildir. Kendisini teofani, yani Tanrı'nın kendisi ortaya çıkması için hazırlamasını ister (ayet 11). İlyas'ın ilk kişisel

"Yahve'nin verdiği karşılığın ilk amacı İlyas'ı düzeltmek değildir."

tanımlaması "Yahve'ye hizmet eden" kişi şeklindedir (17:1)⁶ ve şimdi kendisinden bunu yapması istenir (ayet 11) – ama bu ertelediği şartıdır. Yalnızca teofaniden sonra, *çıkıp mağaranın girişinde durdu* (ayet 13). Teofani anlatımı, Musa'nın aynı dağdaki deneyimini anımsatmaktadır.⁷ Ama bu kez *RAB bir rüzgâr...deprem...ateş içinde değildi. İnce, yumuşak bir ses* duyuldu (ayetler 11-12).⁸ Şaşırtıcı bir

biçimde İlyas, tam tamına daha önceki sözlerini tekrar ederek Yahve'ye yanıt verir (ayetler 9b-10, 13b-14'le karşılaştırın). Daha fazla söyleyecek şeyi yoktur. Görüm hiç farklılık yaratmamıştır. Sanki çöl ortamının sessizliği ve şimdi Tanrı'nın ince, yumuşak sesi düşüncelerinin girdabına hiç etki etmemiş gibi, kendisinden dönüp Tanrı'yı taze bir şekilde görebilmekte güçlük çekiyor gibi görünmektedir. Sessizlik ve sakinlik içerisinde Tanrı'yı bulmak, Quaker John Greenleaf Whittier'in ünlü sözlerinde yansıtılmaktadır:

*Sessizliğin sessiz çiylerini dök,
Tüm acılarımız dinene dek;
Ruhlarımızdan acıyı ve stresi al,
Ve buyruk verdiğin yaşamlarımızın
Esenliğinin güzelliğini dile getirmesine izin ver.*

*Arzularımızın nefesiyle,
Ferahlığını ve merhemini solu;
Duyularımız sağır, bedenimiz el ayak çeksin;
Deprem, rüzgâr, ateşle konuş,
Ey sessiz, sakinliğin küçük sesi.⁹*

Yahve'nin verdiği karşılık önemlidir: yine de direkt bir eleştiri yok. Bunun yerine Yahve bir görev verir (ayetler 15-18). Tanrı, peygamberlik görevinden istifa etmesine izin vermeyecek. İlyas her şeyin gittiğini, kaybedildiğini hisseder, ama Yahve hâlâ çalışmaktadır ve İlyas da bunun bir parçasıdır. *Meshedecek üç kişi daha vardır, bir katliamı önceden bildirmektedir, neredeyse Tanrı ince bir düşüncesini ekler: İlyas, yalnız değilsin, ancak İsrail'de yedi bin kişi daha var- Baal'ın önünde diz çöküp onu öpmemiş yedi bin kişi* (ayet 18).

İlyas'ın cevabı suskun. *İlyas oradan ayrılıp gitti... Elişa'nın yanından geçerek kendi cüppesini onun üzerine attı* (ayet 19). Meshetmiyor, her ne kadar cüppe bu işlemleri öngörse de. İlyas biraz isteksizlik göstermiş olabilir,¹⁰ ama Elişa gözle görülür güvenlik içinde olarak, çoklarının

katıldığı bir ziyafetle her şeyi bırakmaya isteklidir. Burada İsa'nın ardından gitmek için her şeyini bırakan kişiler önceden bildirilmektedir (Mat. 4:18-23; 9:9-10; Mar. 10:28-31). *Hazael'i ya da Yehu'yu meshetmek için Şam Çölüne gitme* girişiminden hiç bahsedilmez. Her ikisini de daha sonra Elişa üstlenecektir (2Kr. 8:7-15; 9:1-13). Yine de İlyas, Horev'den yine yolculuğa çıkmıştır, her ne kadar anlatılacak olanların hepsi Ahav'la tekrar bir (bölüm 21) ve Ahav'ın oğlu, Ahazy'ayla bir yüzleşme (2Kr. 1) olacak olsa da, peygamberlik görevi henüz sonlanmamıştır. Bunların arasında, Ahav'a meydan okuyan başka peygamberler daha göreceğiz (bölümler 20, 22): İlyas geriye kalan tek sadık peygamber değildir.¹¹

Depresyon yıllardır bilinmektedir; "psikolojik yıpranma" son zamanlarda adlandırılan bir fenomendir. Anlatı gayet kısadır (bir sayfadan az), ama bunu yaşayan insanları teşvik eder ve Tanrı'nın şefkatli anlayışlı karşılığına bir örnektir. Bir gelecek vardır. Çocukları İlyas'ın daha sonraki davranışlarını daha az hevesli diye tanımlayabilir, ama yine de ileriye doğru hareket etmektedir. Yahve, İlyas'ın depresyonunu ve görevden alınma isteğini tamamen nazik ve sabırlı bir anlayışla karşılar ve yeni bir görev vermekle güven ifadesi yenidir.

"İlyas her şeyin gittiğini, kaybedildiğini hissediyor, ama Yahve hâlâ çalışmaktadır ve İlyas da bunun bir parçasıdır."

5. Şimdiye dek İlyas'la ilgili düşünceler

19. bölümde depresyon örneğinden daha fazlası vardır. 17-19 bölümlerinin özeti, tanıklık ve psikolojik yıpranma meseleleri üzerine daha fazla ışık tutar.

İlyas'ın Yahve ile olan ilişkisinin resmedilişinde daha önceden belirtilen yollar, diğer peygamberlerin tam tersidir. Tanıtım kısmı (17:1), "RAB'bin sözüyle" İlyas'ın oradan ayrılması ve Ürdün'ün doğusuna saklanmasıyla (17:3) kısadır. Daha sonraki bölümde, Yahve'nin açılış cümlesinden sonra (18:1), "RAB'bin ateşi" (18:38) dolaylı anlatı dışında, hiçbir eylemde ya da hiçbir kelimedede Yahve özne olarak kullanılmaz. İlyas'tan Ahav'a gidip "Ben (Yahve) yağmur göndereceğim" demesi istenir, ama anlatı Karmel Dağı'ndaki meydan okumanın İlyas'ın mı yoksa Yahve'nin başlattığıyla ilgili soruyu açık bırakır. İlyas, "bütün bunları senin buyruklarınla yaptım" (18:36) dese de, bütün hareketi kendi yönetir.

İlyas'ın değil, fakat anlatıcının Ovadya'yı övmesi (bkz. 18:3-15 üzerine) çapraz bağ ekleyebilir. Gregory, bölüm 17'de İlyas'ın, ülkenin dışında, Ahav'dan çok uzakta, "Yahve'nin araçlarıyla kayırıldığına" işaret eder, aynı zamanda bölüm 18'de Ahav'a yakın olarak "Ovadya'nın Yahve'nin tesellisi olarak bir başka gruba hizmet ettiğine, Ovadaya'nın 'Yahve'nin kulu' bu adı hak ettiğine" işaret etmektedir. Her iki bölümde de, bölüm 18 ve bölüm 19, "mağaralarda" gizlenme ve beslenmeden (18:4, 13; 19:9, 13) söz eder, "İzebel'in başlattığı yoğun bir zulüm" bağlamında: "Ovadya, Yahve'nin peygamberleri için cesur bir şefkat eyleminde bulunur... İlyas korku dolu bir hac yolunu korkarak tamamlar."¹²

İlyas'ın Ovadya'yı küçümsemesi, kendisinin "çok istekli" olduğuna ve sadece kendisinin sadık kaldığına odaklandığı, mağaradan Yahve'ye söylemiş olduklarında su üstüne çıkar (19:10, 14). Yahudi dinleyiciler Musa'yla karşılaştırılmasını görecektir: "Horev'e, Tanrı'nın dağına" yolculuk ve "gececeğim" olan Yahve'nin sözleri (ayet 11; Mısır'dan Çıkış 33:19, 22; 34:6) okuyucuları ikaz eden göstergelerdir. Her ikisi de halkın başka ilahlara tapındığı duruma

karşı karşıya gelmiştir (Musa için, altın buzağı). Musa halk için aracılık etti ve Yahve'yle sürekli bir ilişki için tartıştı (Mısır'dan Çıkış 32-34), İlyas, aynı Horev'de, tek kalan kişi sadece kendiymiş gibi kendine odaklanır. İlyas'ın insanlarla ilişkilerinin Yahve için istekli olmasından kaynaklandığını, kendini onlarla şefkatle özdeşleştirmesinden kaynaklanmadığını söylemek çok mu sert olur?¹³

İlyas'ın Tanrı'ya olan bağlılığına ve insanların sadece Yahve'ye tapınmalarını görmek için arzusuyla yandığına hiç kuşku yoktur, ancak Yahve'nin açık bir şekilde buyurmadığı yerlerde ve yollarla Yahve'nin adına hareket ediyor gibi resmedilmektedir. Sadece kendisi Yahve'ye kulluk ediyormuş gibi konuşur ve hareket eder ve bu nedenle işler beklediği gibi gitmeyince, insanlar için hiçbir umut görmez. Eğer "tek o varsa" ve yaptığı şey başarısızlığa uğruyorsa, o zaman her şey boşunadır. Ulusu Yahve'ye döndürmeyi başaramamıştır ve o zaman ölebilir. Yahve'nin Horev dağında onunla olması bile, tutumunu değiştirmez. "Gayreti", "ben yaptım"a bu denli odaklanması, psikolojik çöküntüyle sonuçlanır.

Tanrı'nın görünmesi, İlyas'ın durumuna direkt olarak hitap eder. Tanrı'yı gök gürültüsü ve şimşek içinde görmek ister – Ahav'a meydan okuduğunda ve Karmel Dağı'nda olduğu gibi. Fakat Tanrı'yı güç bela işitilen bir ses içinde görmeye ihtiyacı vardır – Ovadya'nın sürdürdüğü sır işlerinde ve Yahve'nin üç kilit isim için tasarıları gibi. İlyas'ın devam eden görevi, peygamberin hayal edemeyeceği şekilde, İlyas'tan bağımsız olarak Yahve'nin hâlâ çalışıyor olduğundan bahseder (ayetler 16-18). İlyas'ın için bir sonraki aşama, Tanrı'nın aracılığıyla çalıştığı insanların, hatta diğer ulusların, farklılığı ve çeşitliliğini görmek ve kabul etmektir.¹⁴

Burada, bugün depresyona ve psikolojik çöküntüye karşı korunmak için yardım edebilecek ipuçları vardır.¹⁵ İlyas'ın hikâyesi hem birey hem de gruplar için ince ayarlı mesajlar sunar: "Tanrı'nın yüceliği için" her şeyi "Tanrı'nın istediği" gibi yaptığını inanmanın sonucu başarı getirir ("gördüğüm kadarıyla") ve "benim yolum" Tanrı'yı onurlandıran tek ve "en iyi yol" diye düşünmek. Tehlike, "hiç kimse benim yanımda değil" veya "sadece ben bunu yapabilirim" inancıyla birleştiğinde büyür.

"Kimi zaman 'Tanrı'nın kendisini çalışırken görmemize izin verdiğinden sevinç duyabiliriz', ama kimi zamansa 'sadece zorluk çekmişizdir'".

Çağdaş yenileme ve reform sahnesine baktığında Mark Galli, "dünyayı değiştirmek için vizyonu ... Mesih'in sevgisini ve lütfunu dünyanın dört bucağına tanıtmak için tutkuyu" yüceltir. Fakat kilise tarihi boyunca hareketlerin çeşitliliği üzerinde düşünerek, işler umut edildiği gibi gerçekleşmeseydi neler olabileceğini merak etmiştir. "Hizmeti bırakanları", kimilerinin "kiliseye ve Tanrı'ya kızgın ve dargın" olduğunu hatırlatmaktadır. Tanrı'nın "çağrısını dinleyen ve sevgiyle karşılık veren – buyruk ne kadar

anlamsız ve imkânsız olursa olsun – insanlar için özlem duyduğunu" iddia etmiştir. Kimi zaman "Tanrı'nın kendisini çalışırken görmemize izin verdiğinden sevinç duyabiliriz", ama kimi zamansa "sadece zorluk çekmişizdir".¹⁶

Kişi, Mesih için cesur ve maceracı bir tanıklığı, değişim gözetmeyi ve zorluklarla karşılaştığında ve çok az başarı elde ettiğinde devam etmeyi bir arada nasıl sağlayabilir? Pavlus'un Müjde'yi diğer uluslara bildirme tutkusu açıktır, ancak mektuplarında Greko-Roma dünyasında yaygın olan başarı kriterine karşı Hristiyan hizmetinde "zayıflık" ve "acı çekmeden" sıklıkla bahseder: "Geçerli bir hizmet hem Mesih'in acı çekmesi ve ölümünde hem

de Tanrı'nın onu diriltmesindeki gücünde paydaşlık yansıtmalıdır.¹⁷ Güveni kendisinde değil, Mesih'teydi. "Tanrı'dan büyük şeyler bekle, Tanrı için büyük şeylere giriş" William Carey ile özdeşleşen bir motto oldu.¹⁸ Hindistan'daki uzun, sürekli, girişimci hizmetinde (1793-1834), fazlaca hayal kırıklığı ve umutsuzluk, hüsrân ve yalnızlık çekti, ama Tanrı'nın mutlak istekli isteğine olan güveninden ötürü dayandı. Genç bir İskoçyalı misyoner olan Alexander Duff tarafından ziyaret edildiğinde, son hastalığı sırasında sarf ettiği sözlerinde kilit bir cümle vardır: "Bay Duff, Dr. Carey'den bahsediyordunuz, Dr. Carey. Ben öldüğümde, Dr. Carey'den söz etmeyiniz – Dr. Carey'nin Kurtarıcısından söz ediniz."¹⁹ Büyük ölçüde cesaretini yitirdiği bir zamanda, "Pekâlâ, Tanrı yanımdı ve O'nun sözü kesine güvenilirdir" dedi.²⁰ "Karşı çıkışlara ve başarısızlıklara dayanabilecek olan sağlam bir iman, şu her iki ögeyi de gerektirir: bir hizmete güçlü bir çağrı hissi ve Tanrı'nın dünyadaki maksadının bu hizmetin adına herhangi bir kişinin gayretlerini aştığını fark etmek."²¹

Anlatıcı, İlyas'ın aksine, Ovadya'nın Ahav'ın sarayının bizzat içinde yapmış olduğu sessiz ve riskli işi över. Yahve'nin rüzgar, deprem ve ateş içinde yoksun olduktan sonra, "ince, yumuşak bir ses içinde" gelmesiyle, anlatıcı Yahve'nin İlyas'ın meydan okuyan gürültüsünden Ovadya'nın sessiz hizmetini tercih ettiğine inandığını öne sürmektedir. Yahve'nin sessiz eylemi, on yedinci bölümde, yabancı bir bölgede İsrail'den uzakta, yalnız bir peygamber, yoksul bir dul kadın için sağlayışta bulunmasında, 19:15-18'te başka elçiler seçmesinde görülmektedir. Burada, Pavlus'un sürdürdüğü bir düzen olan, Mesih'in hizmeti önceden bildirilmektedir.

İlyas mükemmel değildi – bunun hâlâ devam eden bir önemi vardır. Tanrı her zaman mükemmel olmayan insanlarla çalışır! İlyas'ın bireysel gayret düşüncesinin olumsuz özellikleri olmuş olabilir, ama Yahve onu kayırmaya, onu kullanmaya ve sözünü doğrulamaya devam etmiştir. Sonunda onurlandırılmıştır (göğe alınmasının bir başka örneği yoktur)²², o ve Musa, İsa'nın görünümü değiştiğinde O'nunlardır (Matta 17:3 ve paralelleri). Diğer taraftan, dramatik meydan okuyucu tanıklığı Tanrı'nın onurlandırdığı tek şekil değildi.

Kendi yurtlarından uzakta yabancı yöneticilere hizmet eden, belki de Tanrı'nın gücünün gösterilmesi için seyirlik bir gösteri arayan sürgündeki halk için böyle bir mesaja ilgi duyulmaktadır. Hikâyeye, bugün aynı Tanrı'ya iman eden ve hizmet eden herkese konuşur. Merhametli şefkatiyle kusurlu bir peygamberi kayırır ve kullanır- ve de O'na dönmek isteyen kusurlu bir halkı. 📌

"Yahve'nin rüzgar, deprem ve ateş içinde yoksun olduktan sonra, 'ince, yumuşak bir ses içinde' gelmesiyle, anlatıcı Yahve'nin İlyas'ın meydan okuyan gürültüsünden Ovadaya'nın sessiz hizmetini tercih ettiğine inandığını öne sürmektedir."

Sonnotlar

¹ Modern versiyonlar İbranice *wayyira'* yı okurken LXX'i takip eder (ve diğer antik versiyonlar ve Josephus) ve "korktu". AV/KJV tarafından izlenen MT geleneği, özne belirtilmemesine rağmen, *wayyar'* ve "o gördü"dür. Muhtemelen daha sonraki okuyucular, korkmuş bir İlyas'la güçlük yaşamaktadırlar.

² Nelson, s. 126-127.

³ 4. ayetin Aramice Targum yorumlaması, çeviri D. J. Harrington ve A. J. Saldarini *Targum Jonathan of the Former Prophets* (Wilmington: Glazier; Edinburgh: T. & T. Clark, 1987), s. 253.

⁴ D. M. Lloyd-Jones, *Spiritual Depression* (Bromley: Marshall Pickering, 1965), s. 18-19.

- ⁵ Horev, Yasanın Tekrarı'nda Sina Dağı için kullanılan isimdir (bir ezgide, Yasanın Tekrarı 33:2 hariç). "Horev, Tanrı'nın dağı" Yahve'nin yanan çalından Musa'ya seslendiği lokasyon olarak tanımlanır (Mısır'dan Çıkış 3:1).
- ⁶ NRSV, "Önünde durduğum RAB"; NIV, NJPSV: "kulluk ettiğim" İbranice "önünde durduğum"u çevirir. "Durmak" bir kraldan emir bekleyen görevlinin bulunduğu şekil ve pozisyonda olmalıdır.
- ⁷ Mısır'dan Çıkış 19:9, 16-19; ayrıca 33:18-23; 34:5-7.
- ⁸ Yazar da çevirmenler gibi sesi tanımlamakta güçlük çekiyor gibi görünmektedir (LXX "hafif bir ıslık"; NRSV "derin sessizliğin bir sesi"; AV/KJV "sakin küçük bir ses" İbranice "sesin" genelleştirmesini daraltmaktadır). *Kol*, "ses" ve *damama* "sessizlik" terimleri varlık ve yokluk kombinasyonu aracılığıyla gücün metaforik bir sunumu içerisinde birbirleriyle zıtlık içermektedir. *Dakka* "zayıf, cılız, ince" sesin varlığını mümkün olduğu kadar minimuma getirme çabasıdır (Sweeney, s. 232).
- ⁹ "Sevgili Tanrım ve insanlığın Babası" ezgisi, Whittier'in uzun şiiri "The Brewing of Soma" (1872)'den alınmıştır. 2007'de ezgi, BBC "Songs of Praise" de "Top 10 Hymns" de ikinci seçildi. Birinci seçilen, S. K. Hine tarafından çevirilen bir Rus ezgisi "How Great Thou Art" (1953, Stuart K. Hine/ Thankyou Music) ve altıncı "Be Still, for the Presence of the Lord" D. J. Evans (1986 Thankyou Music) (<http://www.bbc.co.uk/songsofpraise/factsheets/20070708.html>). Hepsi var olan Tanrı'nın sessizliğini ve gücünü bir araya getirir.
- ¹⁰ Elişa daha sonra 2. Krallar 2 geçişinde görülür, "cüppe" orada yeniden görülür (ayetler 8-13). Burada İlyas cüppeyi arkada bırakır ve Elişa yerden alır.
- ¹¹ D. G. Firth, "Backward Masking: Implicit Characterisation of Elijah in the Micaiah Narrative", *Old Testament Essays* 13, 2 (2000), s. 174-185, bunlara ilaveten 22:8'de Ahav'ın bahsettiği biri, "ondan nefret ediyorum çünkü benim hakkımda hiç iyi bir şey söylemiyor", İlyas değil, İmlah oğlu Mika'dır.
- ¹² R. Gregory, "Irony and the Unmasking of Elijah" A. J. Hauser ve R. Gregory'de, *From Carmel to Horeb: Elijah in Crisis* (Sheffield: Almond, 1990), s. 105, 112.
- ¹³ Conti, İlyas'ın şefkat yoksunu olduğundan bahseden Suriyeli kilise babalarından alıntılar yapar: Ephrem (dördüncü yüzyıl), s. 103, 117-118 ve Merv'li Isho'dad (dokuzuncu yüzyıl), s. 100.
- ¹⁴ Üç yüz yıl sonra sürgündeki Yahudiler, halkını özgür kılmak için bir Persli olan Koreş'i kullanabileceğini kabul etmekte güçlük çekti (Yeşaya 45:9-13).
- ¹⁵ Çeşitli faktörler depresyona ve psikolojik çöküntüye etki eder, sadece "ruhsal" değil, fakat İlyas'ın anlatının aynası bireysel durumlarda ilişkili olabilen ruhsal ve davranışsal bileşenlerden söz etmektedir.
- ¹⁶ M. Galli (Yardımcı Yönetici Editör, *Christianity Today*), "Long Live Organic Church! But what do we do if the world is not transformed", <http://www.christianitytoday.com/ct/2010/januaryweb-only/11-41.o.html> (7 Ocak, 2010). *Organic Church*'ün yazarı Neil Cole, uzun yaşamın boyutlarını tartışarak yanıt vermiştir, <http://www.christianitytoday.com/ct/2010/januaryweb-only/12-21.o.html> (12 Ocak 2010).
- ¹⁷ E. Ashley, "The scandal of weak leadership: Paul's defense of ministry", *On Eagle's Wings: An Exploration of Strength in the Mists of Weakness*, ed. M. Parsons ve D. J. Cohen (Eugene, Oregon: Wipf & Stock, 2008), s. 73.
- ¹⁸ Yeşaya 54:2-3 üzerine vaazının başlığı, Nottingham'da Northampton Baptist Association toplantısına vaaz edilmiştir, Çarşamba 31 Mayıs 1792 (*Enquiry'sinin* yayınlanmasından üç hafta sonra). Vaazın el yazmaları saklanmadı, ama kurgu ve içeriğinin detayları S. Pearce Carey'dedir, *William Carey* (London: Hodder & Stoughton, 1923), s. 78-86.
- ¹⁹ L. Rowe, *Say Nothing About Dr. Carey* (Didcot: Baptist Missionary Society 1991), s. 1.
- ²⁰ A.g.e., s. 8.
- ²¹ D. Epp-Tiesen, "1 Kings 19: The Renewal of Elijah", *Direction* 35, 1 (İlk bahar, 2006), s. 39-40 <http://directionjournal.org/article/?1418>.
- ²² 2Kr. 2.

"Her işi kahinliğin bir parçasıymış gibi yürütmenin sanatını öğrenelim. Tanrı'nın bütün sade işlerimizde bizimle birlikte bulunduğu inanalım ve O'nu gerçekten de bu işlerde görmeyi öğrenelim."

A.W. Tozer

Tanrı'yı Aramak En Yüce Doyum (İstanbul: Haberci Basın Yayın, 2003), s. 107

Kilise'nin Cep Tarihi

Modern Çağda Kilise

▣ *Ken Wiest*

▣ *Kayra Akpınar*

Pocket History of the Church

D. Jeffrey Bingham

(Downers Grove, Illinois: InterVarsity Press, 2002)

Kilise tarihini yaşıyoruz! Bu gerçeğin çoğu zaman farkında olmasak bile, bundan yüz yıl sonra insanların inceleyeceği ve değerlendireceği tarihi yaşıyoruz; tıpkı Bingham'ın bu kitapta yaptığı gibi. 20. ve 21. yüzyılın kilise tarihi acaba neye benzeyecek?

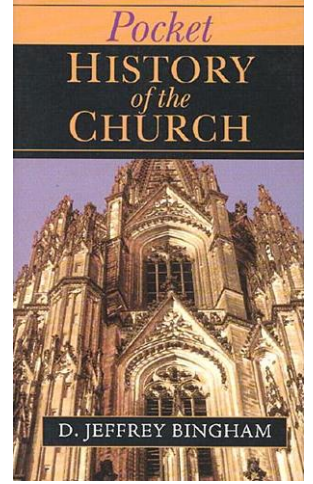
Bingham, kilise tarihinin 17. yüzyıldan günümüze kadar ele aldığı çalışmasında Hristiyanlığın yayılması ve modern kiliseyi etkilemiş akım ve fikirler üzerinde durur. Bu çalışmada geçmişte kilise tarihini etkilemiş döngülerin yeniden karşımıza çıktığını görürüz: kültür kiliseyi etkiler, kilise mücadele eder fakat sonra geri çekilir, daha sonra ise tekrar mücadele eder.

Hem kilisenin hem de birey olarak Mesih imanlılarının devamlı karşı karşıya kaldığı konu, mantık veya deneyimin inançla ilişkisidir. 17. ve 18. yüzyıllarda mantık dünyada daha önemli bir yer almaya başladı. Buradaki temel düşünceye göre gerçeği ancak mantık veya sav aracılığıyla keşfedebilir ya da duyularımızla yaşayabileceğimiz bir deneyim aracılığıyla doğrulayabiliriz. Bu düşünce Hristiyanlığı ve Kutsal Kitap'ı zor bir duruma düşürdü; aklımızı ve duyularımızı kullanarak gerçeğe ulaşabiliyorsak neden "eski bir kitaba" güvenelim?

Bunun öncesinde, Reform sırasında, üç yetkili merci kabul edilmişti: vahiy, mantık ve gelenek. Öncelik, Tanrı'nın başta Kutsal Yazılar'da olmak üzere verdiği vahiydi. Mantık, Tanrı'nın vahyini anlamak için kullanılırdı, fakat vahiyden üstün değildi. Vahiy "hakim", mantık ise "hizmetkâr" idi. Gelenek (sistemik teoloji de dahil) üçüncü sıradaydı, zira vahiyden gelen mantıklı keşiflerin ve uygulamaların özeti idi.

Aydınlanma döneminde düşünürler mantık ve deneyime daha çok yetki vererek teolojii geride bırakmaya başladılar. Teoloji, insanların mantığı kullanan varlıklar olarak gelişimlerini engelleyen çocuksu bir şey olarak görülmeye başlandı. Dolayısıyla da Aydınlanma Çağı'nda vahyin önemi azaldı. Kutsal Kitap'a dayalı vahiy doktrini ve ayrıca günah, Kristoloji ve kurtuluş doktrinleri işlevlerini ve yetkilerini yitirdiler. Aydınlanmanın, tarihi ve eski yetkileri reddetmiş olması günümüzde halen insanlara zarar vermekte; onlar bunun sebebini bilmeseler de.

Bingham'ın kitabınının 133. sayfasında Anselm'den yaptığı alıntı mantık ve imanın etkileşimine dair tanrısal bir bakış açısı verir: "İnanabilmek için anlamaya çalışmıyorum, anlayabilmek için inanıyorum; bunun da ötesinde inanıyorum ki inanmazsam anlayamayacağım." İmanın

harekete geçmesi için duyuların veya başka bir şeyin deneyimine ihtiyacı yoktur. İman vahye verilen doğru yanıttır; iman mantığa zıt durmaz, ne var ki Tanrı'nın vahiyle açıkladığı ve çoğu zaman insanın anlama veya anlatma yetisinin ötesinde olan Kutsal Kitap doktrinlerini kabul edebilmek için mantığın ötesine geçmek gereklidir.

Aydınlanma sebebiyle Kutsal Yazılar ve başka doktrinlere olan güven sarsıldıkça kaçınılmaz bir son gerçekleşti: İman öylesine yıprandı ki Hristiyanlık içindeki faaliyetler mekanik oldu ve anlamsızlaştı. Bu şartlar altında samimi dini bir hayata dönme isteği uyandı. Kilisede uyanış olması için bir haykırış koptu. İlginç olan şu ki uyanış her kilisede olmasa da birçok kilisede doktrine çok odaklanmazken deneyime odaklandı. Örneğin on sekizinci yüzyılda Pietistlerin etkisi altında gerçekleşen uyanışta öne çıkarılan alanlar Kutsal Kitap çalışması, dua ve küçük gruplardı; doktrin vurgulanmadı. Püritenler benzer bir uygulamaya sahiptiler, fakat doktrin ve vaaza biraz daha önem verdiler.

“İman öylesine yıprandı ki Hristiyanlık içindeki faaliyetler mekanik oldu ve anlamsızlaştı.”

Jonathan Edwards'ın ABD'deki hizmeti ve John Wesley ile George Whitefield'ın ABD'deki ve İngiltere'deki hizmeti sayesinde bu ülkelere uyanış geldi. Edwards ve Whitefield teolojik açıdan Reformcu, Wesley ise Arminiyusçuydu. Edwards'ın iman etme konusunda oldukça yeni bir bakış açısı vardı ve bu düşünce o döneme uygundu. Ona göre

iman etmek, tövbe duası etmenin çok ötesindeydi; yeni bir hayat tarzı ve hayata, Tanrı'ya ve sözüne yeni bir bakış açısı anlamına gelmeliydi. Kilit nokta şuydu: Edwards için iman etmek mantıklı bir adımdı. Ona göre kurtuluş ve Müjde gerçeği mantıklıydı ve Mesih'e güvenmek mantıklı bir adımdı (insan bir şeye inanıyor ve bu şeyi aklıyla kavlıyor). Edwards'a göre gerçek anlamda iman etmek Tanrı, Mesih, günah, Kutsal Kitap ve kilise konusunda yeni bir bakış açısı ve yeni eylemler anlamına geliyordu. Edwards iman etme süreci ve uyanış konusunda çok derin ve teolojik bir şekilde düşünüyordu; uyanışın kesinlikle Tanrı'nın işi olduğuna, belirli taktiklere, stratejilere veya insan eserine bağlı olmadığına inanıyordu. Wesley ve Whitefield belirli doktrin konularında birbirlerinden çok farklı düşünmelerine rağmen, Tanrı ikisinin de vaazlarını ve iyi eylemlerini kullanarak onlar aracılığıyla ülkelerine uyanış getirdi.

Bu üç adamın hizmeti, uyanışın tamamen insan kaynaklı bir olgu olduğuna inanan Charles Finney'e tamamen zıttır. Finney'nin günah, kurtuluş ve aklanma konusundaki doktrinleri “insan kendini kurtarır ve kendini uyandırır” zihniyetini destekliyordu. Finney'nin uyanışlarının çoğunun felaket sonuçları oldu. Finney doktrinini önemini küçümseyip bireyselliği vurguladı; kadim yazıları ve topluluğun önemini küçümseyerek “şimdi ve burada” olanları vurguladı. Sonuç olarak iman etme sürecinde aklın, düşünmenin ve değerlendirmenin oynadığı rolü azımsadı. Bingham Mark Noll'den şu alıntıyı yapar: “Amerikan uyanışçılığı aklın baltalanmasında büyük rol oynadı”.*

Bu uyanışlar Hristiyanlığın Amerikan ve İngiliz topraklarında yerini bulması anlamına geliyordu. Fakat dünyaya daha fazla yayılması da gerekiyordu. 18. yüzyılın dindar akımı olan Pietistlerin ön ayak olması ve elbette ki kolonileştirme çabalarının da etkisiyle modern misyon hareketi İngiltere'de William Carey ile başladı. Son yüzyılda dünyanın dört bir yanında müjdeleme çabalarında büyük bir gelişme oldu. Hristiyanlık gerçek anlamda bir dünya inancı haline geldi. Müjdeleme, öğrenci yetiştirme ve kilise kurma konularına önem verilen toplumlarda derin bir etki yarattı. Bu çabaların destekçileri şüphesiz Kutsal Kitap'ın

tercüme edilmesi ve misyonerlerin yerel kiliselerle birlikte gerçekleştirdiği sosyal hizmetlerdir.

1800'lü yılların başlarından bu yana kendini gösteren Liberalizmin de Hristiyanlık üzerine büyük bir etkisi oldu. Liberalizmin amacı Hristiyanlığı mümkün olduğunca çok kişiye cazip kılmaktı. Bunu Hristiyanlığı pek çok kişinin kabul edebileceği asgari bir inanca indirgeyerek yaptı. Aslında bu yaklaşım kilisenin tüm tarihi boyunca karşımıza çıkar ve özünde Son Buyruk'un başarılı bir şekilde yerine getirilmesi arzusu vardır. İster (Schleiermacher gibi) Müjde'yi ve İsa'yı dindar bir duyguya indirgemek olsun, ister (Ritschl gibi) Tanrı'nın karakterine odaklanmak yerine Tanrı'nın insanlar için anlamına odaklanmak olsun, Liberalizmin modern müjdesel hareket içinde bile pek çok farklı türevi vardır. Hristiyanların liberal düşünceler karşısında yapmaları gerekeni Bingham şu şekilde özetler:

1. *Kutsal Kitap ve Mesih'te tanıtılan Tanrı'nın vahyinin üstünlüğünü vurgulamak.*
2. *Tanrı'nın varlığını teolojik açıdan derin bir şekilde düşünmek; bilhassa da Liberalizmin küçümsediği özellikleri (örn. kutsallığı ve aşkınlığı).*
3. *Yeni Antlaşma'nın öğretilerini onurlandıran bir şekilde yaşamak; bunların hepsini Kutsal Ruh'un gücüyle yapmak. (s. 152)*

Kilisenin modern dünyaya giriş yapmasıyla Mesih inanlılarının modernizm (ve postmodernizm!) ile mücadele etmesi de gerekti ve bu süreçte inanlılar kimi zaman hatalar yaptı. İlk başta aşırı muhafazakârlar kendilerini dünyadan öylesine "ayırdılar" ki Mesih imanlısının dünyaya müjdeleyebilmesi imkânsız kılındı. Bunun yanı sıra bu ayırım aklın küçümsenmesine ve modernizmin kalesi olarak görüldükleri için aklın daha baskın olduğu ortamlardan (mesela üniversitelerden) uzaklaşmaya sebep oldu. O zamandan bu yana Hristiyanlığın akıl dünyasında etki sahibi olabilmesi için, en azından ABD'de, büyük bir mücadele vermesi gerekti; bu alanda hâlâ çok geridedir.

"Geçmişin bizi davet ettiği amaç şudur: Doğruya inanmak, birlik içinde yaşamak, adanmış bir şekilde dua etmek, cömertçe fedakâr olmak, Tanrı'yı derinden tanımak, tüm dünyaya müjdelemek, iman etmeyi kültürden ve geçici modaları ebedi gerçeklerden ayırmak."

Bingham kitabının sonunda "kilise tarihinden dersler" listesi yapar ve şöyle der: "Geçmişin bizi davet ettiği amaç şudur: Doğruya inanmak, birlik içinde yaşamak, adanmış bir şekilde dua etmek, cömertçe fedakâr olmak, Tanrı'yı derinden tanımak, tüm dünyaya müjdelemek, iman etmeyi kültürden ve geçici modaları ebedi gerçeklerden ayırmak." (s. 165)

Bu değerlendirmelerin dünya çapındaki kiliseyi yönlendirmesini dileriz. 📌

Sonnotlar

* Bingham'ın alıntısı sayfa 147'dedir. Kaynak: Mark Noll, *The Scandal of the Evangelical Mind* (Grand Rapids, Michigan: Eerdmans, 1994), s. 64.

Bir Annenin Bakış Açısından Pratik Tanrıbilim

Hayat ile Hizmetin Dengesi

■ Sarah Wibberley

■ Kayra Akpınar

Hayatta önemli olan şeyler nedir? Zamanımızın büyük çoğunluğunu kiminle geçirmeliyiz ve bu zamanı nasıl geçirmeliyiz? Dünyadaki herkesin denge sağlamakta zorlandığını söylemek yanlış olmaz herhalde. Eminim ki her gününün 24 saatini iyi bir şekilde kullanmayı başaran kişiler vardır ama bana birazcık benziyorsanız muhtemelen geriye dönüp haftanın nasıl geçtiğine baktığınızda zamanın nasıl bu kadar çabuk geçtiğine hayret ediyorsunuzdur.

Haftamı dolduran yoğunluğa baktığımda kendime şu soruyu sormadan edemiyorum: Hayatımı Tanrı'nın isteyeceği şekilde yaşadım mı acaba? Hayatımdaki öncelikleri nasıl bir sıraya koymalıyım? Hangisi Tanrı'yı daha çok onurlandırır; evimde aileme ya da ev arkadaşşıma hizmet etmek mi, yoksa dışarıda Müjde'nin gerçeklerini duymaya ve görmeye ihtiyacı olanlara hizmet etmek mi? Sadece hizmetle mi uğraşmalıyım, yoksa maaşlı bir işe sahip olmak mı bilgece olur? Çok fazla soru ama fazlasıyla az cevap var. Kutsal Kitap bile gündelik hayatımızı nasıl yaşayacağımıza dair siyah beyaz cevaplar vermiyor. O zaman günlerimizi, haftalarımızı ve hayatımızı nasıl şekillendirmemiz gerektiğini nereden bileceğiz?

Öncelikleri dengeleme konusunu ilk düşünmeye başladığımda aklıma Meryem ve Marta'nın öyküsü geldi (Luk. 8:38-42). Çoğumuz öyküyü iyi biliyoruz. İsa Beytanya'ya geliyor ve Marta onu evine buyur ediyor. Böyle büyük bir öğretmeni ve mucizeler yapan birini evinde ağırlamak Marta için büyük bir onur. Ona hizmet etmek ve güzel bir yemek hazırlamak ona heyecan veriyor. Hemen yemek hazırlıkları için koşuşturmaya başlıyor. Rab İsa için hazırlamak istediği şölenle uğraştıkça gerçekten de ne kadar çok işi olduğunu fark ediyor ve ona yardım etmesi için Meryem'i aramaya çıkıyor. Onu bulduğunda görüyor ki Meryem İsa'nın ayaklarının dibinde oturmuş O'nu dinliyor, Marta sabırsızlanıyor ve müdahale etmesi için İsa'ya bakıyor. Luka 10:40'a bakarak devam edelim:

“Hangisi Tanrı'yı daha çok onurlandırır; evimde aileme ya da ev arkadaşşıma hizmet etmek mi, yoksa dışarıda Müjde'nin gerçeklerini duymaya ve görmeye ihtiyacı olanlara hizmet etmek mi?”

Marta ise işlerinin çokluğundan ötürü telaş içindeydi. İsa'nın yanına gelerek, “Ya Rab” dedi, “Kardeşimin beni hizmet işlerinde yalnız bırakmasına aldır mıyor musun? Ona söyle de bana yardım etsin.”

Hatırlayalım ki İsa'yı evine davet eden Marta'ydı ve belki de bunu olması gerektiğinden daha büyük bir olay haline getirmişti. Ben de Marta gibiyim. Bazen üstüme bir iş alıyorum ve sonra benden daha az iş yapmakta ve Tanrı'yla vakit geçirmeye daha fazla odaklanmakta olan bir

“Meryem” görüyorum ve onun durup bana yardım etmesi gerektiğini düşünüyorum. Ona karşı güvenmiş hissediyor ve “bana bir zahmet yardım etse, ben de durup Tanrı’yla vakit geçirebilirim” diye düşünüyorum. Ama İsa’nın Marta’ya cevabı farklı: Çok fazla şey için dertlenip üzüldüğünü ve tek bir şeyin, yani Rab’le vakit geçirmenin ve O’nun sözlerini dinlemenin gerekli olduğunu söylüyor (Luk. 10:41-42). Kıyaslama yapıldığında diğer her şeyin daha az önemli olduğunu, İsa’yla vakit geçirmek için mücadele vermeye değdiğini Marta’nın anlaması gerekiyordu. Pavlus’un Filipililer 3:7-8’de söylediklerine bakalım:

Ama benim için kazanç olan her şeyi Mesih uğruna zarar saydım. Dahası var, uğruna her şeyi yitirdiğim Rabbim İsa Mesih’i tanımanın üstün değeri yanında her şeyi zarar sayıyorum, süprüntü sayıyorum. Öyle ki, Mesih’i kazanayım ve Kutsal Yasa’ya dayanan kişisel doğruluğa değil, Mesih’e iman etmekle kazanılan, iman sonucu Tanrı’dan gelen doğruluğa sahip olarak Mesih’te bulunayım.

O halde benim hayattaki bir numaralı önceliğim, Mesih’i daha fazla tanıyabilmek için O’nunla vakit geçirmek olmalı; gerçekten de benim arzum bu. Ne var ki bunun doğru olduğunu bilsem de bunu olması gereken öncelik olarak tutmam benim için zor. Genç, bekâr bir bayanken Rab’le olmak için vakit ayırmak kesinlikle daha kolaydı, özellikle de bunu günün istediğim herhangi bir zamanında yapmam mümkün olduğu için. Fakat bekâr biri için bile Tanrı’nın sözüne ve O’na tapınmaya yeterince vakit ayırmak zor olabiliyor. Evli ve üç küçük çocuk

“Benim hayattaki bir numaralı önceliğim, Mesih’i daha fazla tanıyabilmek için O’nunla vakit geçirmek olmalı.”

annesi olarak bunu daha da zor buluyorum. Ne var ki yine Meryem gibi ben de günün dertlerini ve işlerini bir kenara koyup Rab’bin ayaklarının dibinde O’nu dinlemek için vakit ayırmalıyım. Tanrı’nın sözünde ve tapınmada vakit geçirmediğimde günümü kendi gücüme dayanarak yaşamış oluyorum ve kendimi Marta’nın Luka 10:40’ta olduğu durumda kolaylıkla bulabiliyorum.

Rab’le baş başa vakit geçirmek ve O’na tapınmak son derece önemli olsa da, Tanrı’nın bu hayat için bizden tek beklentisi bu değil elbette. Efesliler 2:8-10’da şu sözleri okuruz: “İman yoluyla, lütufla kurtuldunuz. Bu sizin başarınız değil, Tanrı’nın armağanıdır. Kimsenin övünmemesi için iyi işlerin ödülü değildir. Çünkü biz Tanrı’nın yapıtıyız, O’nun önceden hazırladığı iyi işleri yapmak üzere Mesih İsa’da yaratıldık.” Biz iyi işler yapmak için yaratıldık. Tanrı kendisine Kutsal Kitap’ı okumak dışındaki şekillerde de tapınmamızı istiyor. Yapmamızı beklediği görevler var. Bunun iyi bir örneğini Aden bahçesinde görebiliriz. Adem ve Havva Tanrı’yla birebir vakit geçirmenin ve O’nun huzurunda olmanın nasıl bir şey olduğunu biliyordu. Fakat Tanrı’nın onlara bahçede yaptırdığı tek şey bu değildi. Yaratılış 2:15 der ki “RAB Tanrı Aden bahçesine bakması, onu işlemesi için Adem’i oraya koydu.” Tanrı insanların çalışmasının iyi olduğunu söyler. Bizi bu şekilde tasarladı ve O’nun yüceltilmesi için yapabileceğimiz görevler verdi bize.

Çalışmak Tanrı’ya tapınmanın bir yolu olabilir, özellikle de bunu Rab için yapar gibi gönülden yaptığımızda (Kol. 3:23). Yaptığımız şeyi elimizden gelen en iyi şekilde yaptığımızda Tanrı’yı onurlandırırız. Çalışmanın pratik bir amacı da vardır tabii ki: İhtiyaçlarımızı sağlamamıza araç olur. Süleyman tembel kişi ile çalışkan kişi hakkında çok söz söyler ve çalışma miktarımızın dengesi konusunda uyarılarda bulunur.

*Toprağını işleyen ekmeği bol olur,
Hayal peşinde koşarsa yoksulluğa doyar.*

Güvenilir kişi bolluğa erer,
Zengin olmaya can atansa beladan kurtulamaz.
Hatır gözetmek iyi değildir,
Çünkü insan bir lokma ekmek için bile suç işler.
Cimri servet peşinde koşar,
Yoksulluğa uğrayacağını düşünmez. (Özd. 28:19-22)

Yiyecek, giyecek ve ev ihtiyaçlarımızı karşılayabilmemiz için çalışmamız önemlidir. Fakat burada bir uyarı da vardır. Eğer çalışmaktaki amacımız maddesel zenginlik ise o zaman yanlış şeylere odaklanmışızdır. Ayrıca elimizde olanlar konusunda cimri davranıyorsak, bir gün kendimizi yoksul bir halde bulabiliriz. Kutsal Kitap'ın öğretisi nettir: "Çalışmak istemeyen yemek de yemesin" (2Se. 3:10). Kutsal Kitap'ta tembelliğe kötü gözle bakılır.

O halde yine bu alanda denge görüyoruz. Tapınmaya vakit ayırmamız esastır, fakat bunun bizi tembelliğe itmesine izin vermemeliyiz. Çalışmalıyız, fakat işkolikler haline gelmemeliyiz.

"Hayatımıza eklediğimiz her bir şey için yeni bir denge bulmamız gerekiyor ve bu denge muhtemelen hayatımızdaki şartlara göre değişiyor."

Dert etmemiz gereken tek şey tapınıp Tanrı'yla vakit geçirmek ile çalışmak arasında denge sağlamak olsaydı hayatlarımız oldukça basit olurdu. Fakat hayatımızdaki bu iki vazgeçilmez şeyin yanı sıra düşünmemiz gereken pek çok şey vardır. Hayatımız boyunca ilişkiler geliştiririz; öncelikle ailemiz ve arkadaşlarımızla, sonra da eşimiz ve çocuklarımızla. Bunun yanı sıra sağlıklı bir şekilde yaşamayı da öğrenmeliyiz. Doğru şekilde besleniyor, yeterince hareket ediyor, yeterince

uyuyor muyuz? Hayatımıza eklediğimiz her bir şey için yeni bir denge bulmamız gerekiyor ve bu denge muhtemelen hayatımızdaki şartlara göre değişiyor.

Odağımızın nerede olması gerektiğini ne veya kim belirliyor? Önderlik üzerine bir konferansta kilise önderi Wayne Cordeiro "destek noktası" kullanma ilkesinden bahsetti.* Destek noktası, yatay bir kaldırıcının veya sopanın salınırken destek aldığı yerdir. Hayatınızı uzun bir cetvel olarak hayal edin. Onu dengeleyen destek noktası sizin yüreğinizdir. Cetvel boyunca hizmetinizin farklı yönleri vardır: aile, sağlık, hizmet, çalışma, maddi durum, vs. Hayatımızdaki her şeyi düzenli klasörlere veya kutulara koyup onlarla teker teker ilgilenemeyiz; hepsi hep birlikte akar ve durur. Hayatınızda özellikle ilgilenmeniz gereken alanları Kutsal Ruh'un yüreğinize göstermesi gerekiyor. Tanrı zamanın ötesinden bakarak hayatlarımızı görebildiği için hem şu anda olanlar hem de ileride olabilecekler konusunda bizi uyarabilir. O'nun yönlendirmesini takip ederek şu anda neye odaklanmamız gerektiğine karar verebiliriz. Belki de şu an hayatınızda her şey yolunda ve Rab'le kaliteli zaman geçirmek, çalışmak, aile ve arkadaşlarımızla vakit geçirmek ve kilisenizde hizmet etmek için fırsat buluyorsunuz. O zaman hayatınız böyle görünüyor:

Dengedesiniz. Fakat Kutsal Ruh'un size ailenizin ilgiye ihtiyacı olduğunu gösterdiği zamanlar olabilir, böyle olunca cetvelin aile tarafına "parmağını basar". Destek noktanızı, yani yüreğinizi, ilginizi Ruh'un işaret ettiği yöne doğru kaydırmazsanız hayatınız denge dışı olabilir ve sorun çıkabilir. Fakat Ruh'un işaret ettiği yere ilginizi odakladıkça hayatınızdaki dengeyi yeniden sağladığınızı göreceksiniz. Ailenizdeki durum iyileştikçe Kutsal Ruh bu sefer kilisenizdeki hizmetinize daha çok ilgi vermeniz gerektiğini gösterebilir. O zaman siz de odağınızı o yöne kaydırırsınız. Tüm hayatınızı ve yaptığınızı her şeyi Tanrı'ya hizmet olarak gördüğünüzde, bir şeye odaklanmak için başka bir şeyden 'çalma' hissi konusunda endişelenmeniz gerekmez. Tanrı, ailenize olan hizmetinizi kilisenize olan hizmetinizden daha az değerli görmez; tıpkı işte geçirdiğiniz zamanı hizmette geçirdiğiniz zamandan üstün saymadığı gibi.

Tanrı bilgimiz arttıkça ve O'nun önemsediklerini daha iyi anladıkça günlerimizi nasıl şekillendireceğimizi belirlemek kolaylaşacaktır. Özellikle Yeni Antlaşma boyunca, yaptığımız her şeyi Tanrı'nın yüceliği için yapmak üzere teşvik ediliriz.

Kendi hayatımda karşılaştığım en büyük zorluk üç küçük çocuk annesi olarak, bekârken hizmet edebildiğim gibi hizmet etmeyi istemem. Vaktimin çoğunu çocuklarım, eşim ve evin işleri aldığı ve "gerçek hizmete" yeterince vakit ayırmadığım için kızdığımı fark ediyorum. (Pavlus 1Ko. 7:25-35'te bu kaygı çatışmasından bahseder). Yukarıda bahsettiğim ilkeyi göz

"Tanrı bilgimiz arttıkça ve O'nun önemsediklerini daha iyi anladıkça günlerimizi nasıl şekillendireceğimizi belirlemek kolaylaşacaktır."

önünde bulundurduğumda duruma farklı bir şekilde bakabiliyorum. Öncelikle hatırlamalıyım ki hayatımın tümü benim hizmetim ve Rab'bin beni şu an için bulundurduğu konumda ilgimin büyük çoğunluğuna çocuklarımin ihtiyacı var. Onlara hizmet etmek, onları sevmek ve onlara Tanrı'nın yollarını öğretmek son derece önemlidir. Yasa'nın Tekrarı 11:18-19'da Tanrı İsraililere çocuklarını Tanrı'nın yolunda eğitmenin önemini anlatır: "Bu sözlerimi aklınızda ve yüreğinizde tutun. Bir belirti olarak ellerinize bağlayın, alın sargısı olarak takın. Onları çocuklarınıza öğretin. Evinizde otururken, yolda yürürken, yatarken, kalkarken onlardan söz edin." Tanrı'nın onlar için yaptığı ve onlara buyurduğu her şeyi öğretme sorumluluğunun ebeveynlere ait olduğunu Tanrı çok net bir şekilde söyler. Çocuklarımızın Tanrı'nın yolunda yürüyüp O'nun bereketi altında yaşamaya devam edebilmeleri için onlara gerekli şeyleri öğretmek biz ebeveynlerin elinde. Bu ilkeyi dile getiren pek çok ayet vardır:

*Oğlum, babanın uyarılarına kulak ver,
Annenin öğrettiklerinden ayrılma.
Çünkü bunlar başın için sevimli bir çelenk,
Boynun için gerdanlık olacaktır. (Özd. 1:8,9)*

*Oğlum, unutma öğrettiklerimi,
Aklında tut buyruklarımı.
Çünkü bunlar ömrünü uzatacak,
Yaşam yıllarını, esenliğini artıracaktır. (Özd. 3:1,2)*

*Çocuğu tutması gereken yola göre yetişir,
Yaşlandığında o yoldan ayrılmaz. (Özd. 22:6)*

*Gelin, ey çocuklar, dinleyin beni:
Size RAB korkusunu öğreteyim. (Mez. 34:11)*

*RAB'bin sevgisini sonsuza dek ezgilerle öveceğim,
Sadakatini bütün kuşaklara bildireceğim. (Mez. 89:11)*

O halde çocuklarınızı Tanrı bilgisinde yetiştirme sorumluluğunuzu hafife almayın ya da hor görmeyin. Sonraki neslin Tanrı'yı nasıl tanıyacağını ve O'na nasıl hizmet edeceğini şekillendirmekte olduğunuzu hatırlayın. Onları sevmek ve onlara Tanrı'nın sözünü öğretmek için zaman ayırın. Çocuklarımız sonsuza dek yanımızda olmayacak ve dünyada öylesine çeşitli etki güçleri var ki büyüdükçe rasgele bir şekilde Tanrı'yı tanıyacaklarını varsayamayız. Ebeveynler olarak çocuklarımıza Tanrı'nın yollarını öğretmeye kararlı olmalıyız. Zamanlarını boş şeylerle doldurma ayartısına karşı durmalıyız. Biz kendi istediklerimize odaklanabilelim diye çocukları bir şeylerle meşgul etmeye çalışmak fazlasıyla kolay. Bunu asla yapmamalıyız demiyorum tabii ki ama kendi hayatımdan görüyorum ki bunun hayatın normal haline

“Sonraki neslin Tanrı'yı nasıl tanıyacağını ve O'na nasıl hizmet edeceğini şekillendirmekte olduğunuzu hatırlayın.”

gelmesi çok kolay. Sonra geriye dönüp bakınca görüyorum ki çocuğumla oynamak, ona sevgi göstermek ve istediğim şekilde ona Tanrı'nın sevgisini gösterebilmek için pek çok fırsat kaçırmışım. Bizim hayatımız nasıl hızlı geçiyorsa onların da hayatı hızlı geçiyor ve bir bakacağız ki artık evden ayrılıp kendi hayatlarını kurmuşlar. Bu yüzden çocuklarınızla şimdi geçirdiğiniz zamanın değerini bilin. Destek noktası örneğinde olduğu

gibi, öyle bir zaman gelecek ki artık çocuklarımdan daha az ilgiye ihtiyacı olacak ve ben de başka şeylerle ilgilenebileceğim.

Bu makalede anlatılan konular hakkında düşündüğüm ve bunları öğrendiğim için artık dengeli bir hayatımın olduğunu, günümü nasıl şekillendirmem gerektiğini iyi bildiğimi ve herhangi bir alanda gerektiğinden fazla çabalamadığımı söylemeyi çok isterdim. Her gün dönmeye devam eden bu dünyada yaşamaya devam eden ve hâlâ Rab'de olgunlaşmaya ihtiyacı olan bir insan olmam her şeyi başaramadığımın yeterli kanıtıdır herhalde. Hiçbirimiz her zaman doğru olanı yapmayı başaramayacağız, fakat bu da Tanrı'nın yönlendirmesini duymayı ve yaptıklarımızı O'na yücelik getirecek şekilde yapmayı öğrenme çabasının bir parçasıdır.

Dolayısıyla bu yazıyı Filipililer 1:9-11'deki duayla sonlandırmak istiyorum: “Duam şu ki, sevginiz, bilgi ve her tür sezgiyle durmadan artsın. Öyle ki, üstün değerleri ayırt edebilesiniz ve böylece Tanrı'nın yüceltilip övülmesi için İsa Mesih aracılığıyla gelen doğruluk meyvesiyle dolarak Mesih'in gününde saf ve kusursuz olasınız.” Benim de duam şu ki hayatımızı kutsal ve doğru olanı ayırt ederek şekillendirebilelim ve Ruh'un hayatımıza getirdiği denge Tanrı'ya yücelik ve övgü olsun!

Sonnotlar

* Wayne Cordeiro, “Dead Leader Running”, *YouTube* < <https://www.youtube.com/watch?v=SxvBqdNnf4> > 34:35 (18.08.2015 tarihinde erişildi).

Şeytan'ın Çocuk Hizmeti Liderlerine Fısıldadığı 10 Yalan

■ Dale Hudson

■ Ken Wiest

Düşmanımız Şeytan yalan fısıldama konusunda uzmandır. Cennet bahçesinde başladığı bu işe günümüzde de devam etmektedir. Aşağıda çocuk hizmetinin liderlerine fısıldadığı 10 yalan var.

Bunları nereden mi biliyorum? Hepsini şahsen duydum!

1. Çocukların hayatlarında bir fark yaratamıyorsun.
2. Yaptığın bu iş yetişkin hizmeti kadar önemli değil.
3. Bu hizmeti yapmak için yeteneğin yok.
4. Dua etmeye zamanın yok, zaten çok yoğunsun.
5. Çocuklara öğretiyorsun. Eğer gerçekten iyi bir öğretmen olsaydın yetişkinlere ders verirdin.
6. Hiç kimse gönüllü olmak istemez.
7. Kimse seni ve hizmetini takdir etmiyor.
8. Müjde o çocuğu veya o aileyi değiştiremez.
9. Bulduğun çocuk hizmeti gelişmediğine göre başarılı değilsin. Vazgeç ve kenara çekil.
10. Tanrı umursamıyor. Umursasaydı o çocuğun ölmesine izin vermezdi.

Düşman size bunları veya benzeri yalanları fısıldarsa ne yapmalısınız?

İsa'nın çölde yaptığını yapın! Ona **gerçeği ilan edin!** **Tanrı'nın** vaatlerine güvenin.

1. Çocukların hayatlarında bir fark yaratamıyorsun.

"Ağzımdan çıkan söz de öyle olacaktır. Bana boş dönmeyecek, istemimi yerine getirecek, yapması için onu gönderdiğim işi başaracaktır." - Yeşaya 55:11

2. Yaptığın bu iş yetişkin hizmeti kadar önemli değil.

"O sırada bazıları küçük çocukları İsa'nın yanına getirdiler; ellerini onların üzerine koyup dua etmesini istediler. Öğrenciler onları azarlayınca İsa, "Bırakın çocukları" dedi. "Bana gelmelerine engel olmayın! Çünkü Göklerin Egemenliği böylelerininindir." - Matta 19:13-14

3. Bu hizmeti yapmak için yeteneğin yok.

"Bunun üzerine şöyle dedi: "RAB Zerubbabil'e, 'Güçle kuvvetle değil, ancak benim Ruhum'la başaracaksın' diyor. Böyle diyor Her Şeye Egemen RAB." - Zekeriya 4:6

4. Dua etmeye zamanın yok, zaten çok yoğunsun.

"Ama siz dua edeceğiniz zaman iç odanıza çekilip kapıyı örtün ve gizlide olan Babanız'a dua edin. Gizlilik içinde yapılanı gören Babanız sizi ödüllendirecektir." - Matta 6:6

5. Çocuklara öğretiyorsun. Eğer gerçekten iyi bir öğretmen olsaydın yetişkinlere ders verirdin.

"Sense öğrendiğin ve güvendiğin ilkelere bağlı kal. Çünkü bunları kimlerden öğrendiğini biliyorsun. Mesih İsa'ya iman aracılığıyla seni bilge kılıp kurtuluşa kavuşturacak güçte olan Kutsal Yazıları da çocukluğundan beri biliyorsun." - 2. Timoteos 3:15

6. Hiç kimse gönüllü olmak istemez.

"Bu nedenle ürünün sahibi Rabbe yalvarın, ürününü kaldıracak işçiler göndersin." - Matta 9:38

7. Kimse seni ve hizmetini takdir etmiyor.

"Tanrı adaletsiz değildir; emeğinizi ve kutsallara hizmet etmiş olarak ve etmeye devam ederek O'nun adına gösterdiğiniz sevgiyi unutmaz." - İbraniler 6:10

8. Müjde o çocuğu veya o aileyi değiştiremez.

"Mesih İsa günahkârları kurtarmak için dünyaya geldi" sözü, güvenilir ve her bakımdan kabule layık bir sözdür. Günahkârların en kötüsü benim." - 1. Timoteos 1:15

9. Bulduğun çocuk hizmeti gelişmediğine göre başarılı değilsin. Vazgeç ve kenara çekil.

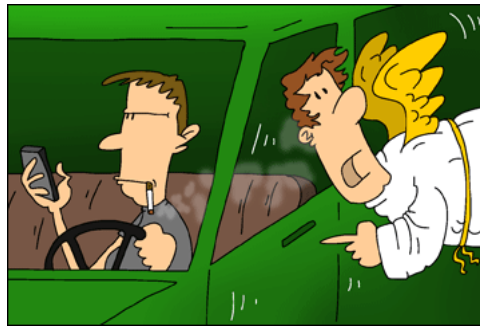
"Tohumu ben ektim, Apollos suladı. Ama Tanrı büyüttü. Önemli olan, eken ya da sulayan değil, ekileni büyüten Tanrı'dır. Ekenle sulayanın değeri birdir. Her biri kendi emeğinin karşılığını alacaktır. Biz Tanrı'nın emektaşlarıyız. Sizler de Tanrı'nın tarlası, Tanrı'nın binasıdır." - 1. Korintliler 3:6-9

10. Tanrı umursamıyor. Umursasaydı o çocuğun ölmesine izin vermezdi.

"Çünkü benim düşüncelerim sizin düşünceleriniz değil, sizin yollarınız benim yollarım değil" diyor RAB. "Çünkü gökler nasıl yeryüzünden yüksekse, yollarım da sizin yollarınızdan, düşüncelerim düşüncelerinizden yüksektir." - Yeşaya 55:8-9

Size fısıldadığı başka yalanlar var mı? Onlara nasıl karşı koydunuz? **E**

Kaynak: Dale Hudson, "10 Lies the Enemy Whispers to Children's Ministry Leaders", Relevant Children's Ministries < <http://www.relevantchildrensministry.com/2014/04/10-lies-enemy-whispers-to-childrens.html> > (13.11.2014 tarihinde erişilmiştir). İzin ile kullanıldı.

Bunu tam zamanlı korumamı mı istiyorsun? Yoksa başkasına da baksam mı?

Kaynak

Tanrı'nın Gizemi

Bilinmezliği Bilmeye Yarayan İlahiyat

■ *Ken Wiest*

■ *Kayra Akpınar*

The Mystery of God: Theology for Knowing the Unknowable

Christopher A. Hall ve Stephen D. Boyer

(Grand Rapids, Michigan: Baker Academic, 2012)

İnancımızın bazı yönlerini açıklamakta güçlük çekmeyenimiz var mı? Mesela Üçlü Birlik'i ya da insanın özgür iradesiyle el ele giden Tanrı'nın mutlak yetkisini kolayca açıklayabiliyor muyuz? Yazarlar Boyer ve Hall bu ve benzeri zor konuları ele alıyor. Bu kitap sadece belirli "gizemler"i ele almıyor, aynı zamanda ilahiyat yöntemleri konusunda iyi bir örnek sunuyor. Bu kitabı okudukça beklentilerimin üstünde olduğunu fark ettim, okuduklarım beni derinlemesine düşündürdü ve beni değiştirdi. Ben de Hristiyan yaşantısı için pratik açıdan yararlı olacağını umduğum bazı gözlemlerimi kaleme aldım.

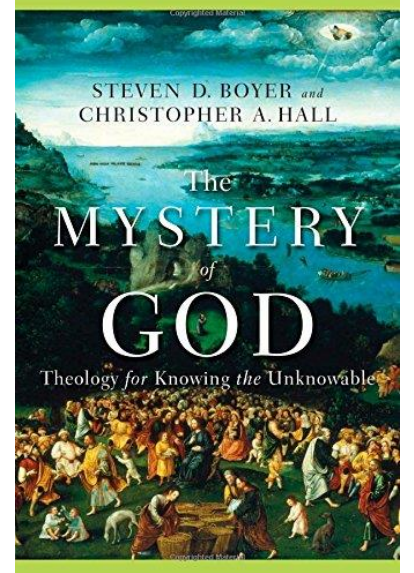
Kutsal Kitap inancımızın bazı yönlerini gizem olarak niteler. Tanrı'yla ilgili gizemler ile dünyadaki gizemler arasında niteliksel bir fark vardır. Tanrı sadece sınırların ötesinde değildir, sınırsızdır. Tanrı'ya tanımlamak için "en üstün insani terimler" yetersizdir. Tanrı, O'nu tanımlamak için kelimelerin kifayetsiz kaldığı, layık olduğu övgüyü sunmak için sözlerimizin yetmediği ayrı bir boyuttadır.

Buradaki mesele Tanrı'nın tamamen bilinemez veya O'na dair bilgilerin fazla ya da anlayış ötesi olması değil, daha ziyade doğamızı ve yetilerimizi aşan bir varlığa yaklaştığımız gerçeğidir. Bu gizem bizde hayranlık ve heyecan uyandırır. Kelimelerimiz yetersiz olsa bile O'nu tarif etmeye çalışmalıyız. Başka bir deyişle "burada bir gizem var, dahasını düşünme" demeden anlamaya çalışmaya devam etmeliyiz.

Tanrı ve gizemden bahsederken bazen çelişkiliymiş gibi görünen şeyler söyleyebiliriz. Ne var ki tamamen farklı bir varlıktan bahsettiğimiz için gerçekte bir çelişki yoktur. Mantık yürütme yetimizi tamıyla kullansak bile haklı olarak şu kanıya varırız: Tamamen mantıklı açıklamalarla Tanrı'ya mükemmel ve tam bir şekilde tanımak aklımızı aşar. Tanrı'nın gizemli oluşu hayal kırıklığına uğratmamalı, aksine O'nunla daha derin bir ilişkiye; sevinç, teslimiyet, tapınma ve güven dolu bir ilişkiye çekmelidir.

Tanrı karakterini ve tasarılarını açıklamasıyla kendisini göstermiştir ve sırf bu gerçekleri bildiğimiz için bile O'na tapınmalıyız. Tanrı kendisiyle ilişki kurabilmemiz için önceden çözmemiz gereken bir bulmaca değildir. O'nu daha iyi ve derin bir şekilde tanıdığımızda O'na daha iyi tapındığımız doğru, fakat daha iyi tapınabilmek için O'nu anlamaktan ziyade O'nunla ilişkiye ihtiyacımız var. Tapınma şükranı kapsar, fakat bunun da ötesine geçerek gözümüzü Tanrı'nın muhteşemliğine odaklar. Tanrı'ya yüceltmek O'nu tarif etmekle aynı şey değildir, fakat tarif etmek de sürecin bir parçasıdır. Tapınma anlayışımızı arttırır, ilahiyatta derinleşmemize yardımcı olur, dolayısıyla tapınmamız da derinleşir. Doğru ilahiyat bizi tapınmaya yönlendirir. İlahiyatımız bizi Tanrı'ya tapınmaya yöneltmiyorsa anlayışımızda gururlanma tehlikesine düşeriz. Yazarlar Boyer ve Hall için "yıkıcı ilahiyat", Tanrı'nın kişinin kendisini değiştirmesine müsaade etmeden Tanrı hakkında konuşmak veya yazmaktır.

Yaratıcı olan Tanrı'mıza, olması gerektiği gibi, övgü ve tapınmayla, güven ve kutlamayla karşılık veririz. Yaratılışın güzelliği, ihtişamı, gücü ve huzuru karşısında doğal olarak tapınırız. Yaratılışın bu

unsurları Yaratıcı'ya işaret eder ve O'na "sessiz" bir şekilde tapınır; bizim tapınışımız o sessiz övgüleri sesli hale getirir ve yaratılışın kendisini değil, övgüyü hak eden Yaratıcı'yı yüceltir. Tanrı yaratılıştan sadece *farklı* değildir, yaratılışın *ötesindedir*. Tanrı'yı herhangi bir şeyle kıyaslamamız mümkün olmadığı gibi yaratılıştaki herhangi bir şeye göre ölçemeyiz de. Yüceltilişi bile farklı bir tür yüceltmedir. Boyer ve Hall kitap boyunca "farklılık" kavramını çok güzel bir şekilde işler; Tanrı'nın kim olduğunu tam bir şekilde açıklamak ve anlamak için yeterli olacak bir benzetme, kıyaslama, sıfat veya örnek yoktur, *çünkü* O'nun "farklılıkları" nitel ve nicel bakımdan açıklanabilecek şeylerin tamamen dışındadır. Bu kavram, farklılık, insanlığı, her şeyin üstünde olan Tanrı'nın önünde doğru bir konuma getirir. Dolayısıyla yazarlar şu sonuca varır: Tanrı'nın üstünlüğünü tamamen kavradığınızı düşünüyorsanız, bu O değildir. Başka bir deyişle, Tanrı'yı tamamen anladığınızı hissediyorsanız muhtemelen anladığınız RAB değil, O'nun kötü bir taklidi veya putudur.

Tanrı'yı tamamen anlamak imkânsız olsa da Tanrı yine de O'nu tanımamızı istiyor. Yaratma ve kurtarma eylemlerinin hepsinde kendini bize açıklar. Bu eylemlere insan odaklı olarak bakmak yerine bunları Tanrı odaklı görmek çok önemlidir. İmanımızın çok önemli bir adımı, Tanrı'nın bizi yaratmasının, sevmesinin ve kurtarmasının öncelikli olarak *kendi* yüceliği için ve ikincil olarak bizim iyiliğimiz için olduğunu kavramaktır.

Mesih imanlısı, bu "gizemleri" açıklamaya çalışmadan önce Tanrı'nın sözünü dinleme disiplinine sahip olmalıdır. İlahiyat sadece çalışılmak için değil, hayata geçirmek içindir. Mesih imanlısının ilahiyat "yapabilmesi" için, yani yaşayabilmesi için, bunun üzerinde derin düşünmek için zaman vermesi gerekir. Bu disiplin gerektirir. İnsanın kendiyi yüzleşmesini ve aynı zamanda Rab'bin kendisini açıklayana kadar beklemesini gerektirir. Tanrı hakkında düşünerek kendimizi değerlendirdiğimizde, kendimizi kandırmayı bırakıp kendimizin farkında olmaya başlarız. Kendimiz hakkında hem kendimize hem de Tanrı'ya yalan söylemeye devam edersek ne kendimiz ne de Tanrı hakkında bir şey öğreniriz. İlahiyatta derinleştikçe günah doktrini konusundaki inancımız bazı eylemin tehlikeleri konusunda bizi uyarır; mesela bunu bir yarış gibi görme veya ilahiyatımızı Tanrı'nın sözünden üstün tutma. Yazarların bu tehlikelere karşı öne sürdükleri panzehir "Tanrı korkusundan gelen alçakgönüllülük" ve "yüceltmeye özgü dürüstlük"tür (s. 93). Ne yazık ki imanın koruyucuları olarak rolümüzde fazla gururlanabiliyoruz. Kendimizi fazlasıyla üstün, başkalarını fazlasıyla aşağı görüyoruz ve açıkçası Tanrı'nın kendisini fazlasıyla az düşünüyoruz. Hatırlamalıyız ki ilahiyatımız Tanrı'dan geldiği için güvenilir, oysa bizden çıktığı için zayıf ve kolay bozulurdu.

Kitap boyunca yazarlar ilahiyat yöntemlerinin Tanrı'yla ilgili gizemleri uygun bir şekilde anlamak konusunda nasıl yararlı olduğu konusunda çeşitli örnekler verir. Örneğin Üçlü Birlik ve Tanrı'nın mutlak yetkili oluşu konuları ele alınır. Üçlü Birlik anlaması zor bir doktrindir, fakat bu yazarları korkutmaz. Bazı düşünceleri çok yararlı bir şekilde ifade ederler. Örneğin, Tanrı her zaman "biz"dir. Tanrı, "ne" sorusunun 1 ama "kim" sorusunun 3 cevabıdır. Üçlü Birlik'i tam bir şekilde açıklayamayız belki, fakat bu doktrin ilahiyat ve felsefe ansiklopedimizin büyük bir kısmını açıklar, ki bu da iyi bir ilahiyat yöntemi için önemlidir. Tanrı'nın eninde sonunda tam olarak anlaşılabilir oluşu gerçek ise, insanın Mesih ve Üçlü Birlik konusunda söyleyecekleri de elbette ki eninde sonunda tam olarak anlaşılacaklardır.

Hangi görüşte olursanız olun, Tanrı'nın mutlak yetkili olması doktrini konusunda da yazarlar önemli noktalara değinir. Gerçek özgürlük bir başkasının belirleyiciliği tarafından engellenemez, çünkü kararlarımız her zaman tercihlerimize, arzularımıza ve eğilimlerimize dayalıdır. "Mutlak yetkili oluşunun mantığını kurtarmak" adına gizem kavramını kullanmamalıyız (s. 153). Bir ilahiyat çıkmazından kurtulmak için gizem cevabına sığınmamalıyız. Tanrı'nın bir özelliğini "gizemli" olarak nitelemek için geçerli sebepler ve geçerli dayanaklar olmalıdır. Sonuçta gizem, bildiklerimizi ve bilgimizin sınırlarını gösterir.

Sonuç olarak, bu kitabın şöyle bir anafikir özeti yapılabilir: Tanrı, O'nu tarif etmek için genelde kullandığımız benzetmelerden daha azı değil, daha çoğudur. Tanrı herhangi bir kişinin söyleyebileceğinin veya öğretebileceğinin çok üstündedir! Ne harika, değil mi? 📖